

HELLENIC REPUBLIC

ARISTOTLE
UNIVERSITY OF
THESSALONIKI

“Policies for Enhancing Access to Health Services in Deprived Areas: The Healthy Municipality”

co-funded by INTERREG V-A Cooperation Programme Greece - Bulgaria 2014 – 2020

Deliverable 3.2.2

**Research (questionnaire): Access to and degree
of needs' coverage of health services in
partners' areas**

Thessaloniki, November 2018

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης σε ποσοστό 85%
και από εθνικούς πόρους σε ποσοστό 15%

Contents

SECTION A. ENGLISH VERSION	2
A.1. Brief description of the study tool.....	2
A. 2. Instructions for the completion of the study tool	3
A. 2.1. Explanation of the questions	3
A. 2.1.1. Explanations of the questions of GENERAL PART	4
A. 2.1.2. Explanations of the questions of PERCEIVED MORBIDITY	6
A. 2.1.3. Explanations on the use of ICPC-2.....	8
A. 2.1.4. Explanations of the questions of ACCESS TO HEALTH SERVICES AND DEGREE OF NEEDS' COVERAGE.....	9
A.3. Appendix - The study tool.....	18
A.4. Sampling Methodology	37
A.5. Legal Opinion	43
SECTION B. GREEK VERSION	48
B.1 Ερωτηματολόγιο Έρευνας.....	48
B.2. Δειγματοληψία.....	58
B.3. Νομική γνωμάτευση	64

EXECUTIVE SUMMARY

Deliverable 3.2.2 was prepared by PB2 - the Aristotle University of Thessaloniki - Department of Economics, in the context of the project “Policies for Enhancing Access to Health Services in Deprived Areas: The Healthy Municipality” co-funded by INTERREG V-A Cooperation Programme Greece - Bulgaria 2014 – 2020.

The aim of the project is to plan prevention policies in the health sector, as well as to pilot implement them in primary local administration, particularly in detached areas, thus contributing to the enhancement of the provided health service.

The expected results of “The Healthy Municipality” project implementation are summarized as follows: early detection of morbidity incidents and ability to their effective treatment, reduction of number of emergency cases, reduction of spending for health services at the local population, reduction of costs for health services at the health system, improving people’s living standards, saving resources at the public spending, improving cohesion of the local community.

Deliverable 3.2.2 includes the research methodology for the sample and for the research, on perceived morbidity (morbidité ressentie), on the access to and the degree of needs’ coverage of health services in partner areas addressed to 1000 persons in each area, prepared and propose by the Aristotle University of Thessaloniki- Department of Economics Brief description of the study tool, instructions for the questionnaires’ completion, sampling methodology and General Data Protection Regulation (GDPR) consulting comprise the main contents developed for the needs of Deliverable 3.2.2.

SECTION A. ENGLISH VERSION

A.1. Brief description of the study tool

The tool that was developed for the evaluation of perceived morbidity, access to health services and the degree of needs' coverage of the citizens living in the selected municipalities consists of three parts. The first part of the questionnaire, General Part, includes twelve (12) questions (Q1-Q12) that collect information on demographic and socio-economic characteristics of the participants / respondents (gender, age, years of education, current occupation, monthly family income, health insurance coverage, family status, number of household members, type of residency, existence of toilet and shower within the house and energy sources used for heating and cooking). The above variables were included in the questionnaire because they are associated with perceived morbidity and help-seeking behavior, especially in poor-resource settings.

The second part on Perceived Morbidity aims to capture any incident that occurred during the last year and has worried the participants about their health status, any physical, mental symptoms or even social problems that have bothered them, or any acute or chronic health problem(s) that they are aware of. It includes six (6) questions (Q13-Q18). It begins with a single question on the participants' evaluation of their general health status, ranging from Excellent to Poor on a five (5)-point scale. The interviewer will code the perceived morbidity problem(s) mentioned with the help of the International Classification of Primary Care-version 2 (ICPC-2). The ICPC-2 is the most widely used international classification for systematically capturing clinical information in community and primary care setting developed by WONCA's (World Organisation of Family Doctors) International Classification Committee and has been formally recognized by WHO. ICPC-2 allows the interviewers to choose among A. General and Unspecified Symptoms (like A03 Fever, A80 Trauma/Injury) and Symptoms or Diseases that are divided by body organs or systems, representing the localisation of the problem (D. Digestive, F. Eye, H. Ear, K. Cardiovascular, etc). Moreover, it uses six (6) different colors to easily group the codes in the six (6) categories of Symptoms/ Complains, Infections, Neoplasms, Injuries, Congenital Anomalies, or other diagnoses within each body organ or system. This division is expected to help the interviewer in finding easily the mentioned problem, avoiding to read through the whole list.

In the final third part, issues of Access to Health Services and Degree of Needs' Coverage are investigated. For each symptom / problem that bothered the participants during the last year, participants are asked whether they have sought for healthcare and also to specify the health services they have used. They are also asked to specify why they haven't sought health care, if they declare so, in an effort to identify possible health behavior patterns and possible problems in the access of health services for the different problems that would be mentioned within the spectrum of perceived morbidity. Finally, for each of the mentioned health problems, they are asked whether they believe that their problem(s) has been solved/ treated / controlled in a scale from 0 to 10. Additional questions follow about the use of preventative services, the number of times they had used any health service last year, or they have been admitted to a hospital and the amount of money they have spent on own expenses for the various health services (Q23-Q26). Finally, within the framework of the previously described dimensions of access barriers to health services (like Geographic Accessibility, Availability, Affordability and Acceptability), participants are asked to specify if they had confronted any obstacles/problems or even barriers in accessing health care services during the last year (Q27), in an effort to investigate the special challenges that this population is facing .

A. 2. Instructions for the completion of the study tool

A. 2.1. Explanation of the questions

Initiating the completion of the study tool the interviewer should complete the:

- **Date** (when the interview takes place in the form of day / month / year, for instance 12/12/2018)
- **Municipality** (where the interviewee lives and the interview takes place, for instance Iasmos)
- **Municipal Unit** (where the interviewee lives and the interview takes place, with the name of the community in parenthesis, for instance Sostou (local community Asomaton))
- **Serial number** (this should not be completed by the interviewer- it should be left blank)

A. 2.1.1. Explanations of the questions of GENERAL PART I

Question 1. GENDER:

The interviewer completes without asking- unless the answer is not obvious biological gender of the interviewee. (options: a. Male b. Female)

Question 2. AGE:

The interviewer writes the age of the interviewee in years using integer numbers. The use of an identification card can be helpful. If it is not possible the age at the recent birthday should be written (completed years of age, as stated by the number of birthdays celebrated until the day of the interview.)

Question 3. YEARS OF EDUCATION:

The interviewer asks what is the highest level of education that was completed by the interviewee and estimates the years, starting from the first grade of primary school. For example, if an interviewee has a university degree (after 4 years of university studies), that means that he/she has completed 6 years of primary school+ 3 years of middle school+ 3 years of high school+ 4 years of academic studies= 16 years of education. Another example: if someone has graduated from the 3rd grade of primary school that gives him/her 3 years of education, etc.

Question 4. PROFESSION/EMPLOYMENT STATUS:

The interviewer circles the one of the predefined answers that best describes the interviewee's professional status among : a. Farmer, b. Stock-breeder, c. Self-employed, d. Civil servant, e. Private sector employee, f. Housework, g. Student, h. Pensioner, i. Unemployed

Question 5. MONTHLY FAMILY INCOME :

The interviewer circles the one of the predefined answers that best describes the interviewee's family income per month (that derives adding any amount of money that all the members of the family usually contribute per month) choosing among : a. None, b. up to 500 € , c. 500-1.000 €, d. 1.000-1.500 €, e. 1.500-2.000 €, f. 2.000-3.000 €, g. over 3.000 €.

Question 6. Do you currently have HEALTH INSURANCE?

According to the insurance status of the interviewee the appropriate answer is chosen (a. Yes or b. No). The positive answer refers both to individuals having direct or indirect (protected members) health insurance If the interviewee has both public and private insurance, both a1 and a2 are circled ((if yes: a1. public a2. private).

Question 7. FAMILY STATUS

The interviewer circles the one of the predefined answers that describes the interviewee's family status among: a. Single, b. Married-no children, c. Married with children, d. Divorced , e. Widow/er. If a married interviewee has children their number should be written (c1. Number of children)

Question 8. How many PEOPLE live IN YOUR HOUSE?

The answer of this question should be the sum of all the people that live in the interviewee's house contributing both in the expenses and (possibly) in the income of the household.

Question 9. Do you LIVE IN a:

The interviewer is not required to ask this question. According to the type of the interviewee's residency, he /she should circle the appropriate option between: a. detached house or b. block of flats,. If none of these is appropriate the interviewer should circle the option c. Other and write the actual type of residency.

Question 10. Do you have A TOILET AND A SHOWER INSIDE your house?

According to the interviewee's reply, if the toilet and the shower are both within the house, the chosen answer should be: a. Yes. If they are both outside the house (the interviewee has go outdoors to use them, in the garden for example) the answer should be: b. No, they are outside. If there is only a toilet outside the house and no shower the appropriate option would be: c. No, I only have a toilet outside.

Question 11. What is the main ENERGY SOURCE you use for HEATING in your house?

The interviewer circles one of the predefined answers on the energy source that is used more frequently for the heating of the interviewee's house among: a. Heating oil

(Diesel), b. Electricity (air condition or electrical heaters), c. Wood (burning wood), d. Gas and e. None. If none of the predefined options is appropriate, the interviewer should circle the option g. Other and write what the other main source of energy used for heating in the interviewee's house is.

Question 12. What is the main ENERGY SOURCE you use for COOKING in your house?

The interviewer circles one of the predefined answers that is used more frequently for the cooking in the interviewee's house among: a. Electricity (cooker), b. Gas, c. Wood (burning wood), d. None. If none of the predefined options is appropriate, the interviewer should circle the option e. Other and write what the other main source of energy used for cooking in the interviewee's house is.

A. 2.1.2. Explanations of the questions of PERCEIVED MORBIDITY

Question 13. In general, your health is:

The interviewee has to self-rate his/her general health status-based on how he/she feels, on a 5-point scale ranging from Excellent -1 to Poor (Excellent -1, Very good-2, Good -3, Fair-4, Poor-5).

Question 14. During the last year have you WORRIED about your health status?

This question aims in capturing, if the interviewee has experienced any symptoms or conditions (physical or psychological) during the last 12 months that made him/her worry about his/her health status, regardless of whether he/she has *sought* for any medical or other help. (options: a. Yes, b. No).

Question 15. During the last year have you ever FELT ILL?

This question aims in capturing, if the interviewee has experienced any symptoms or conditions (physical, psychological) during the last 12 months that made him/her fell unwell, regardless of the state of worry that they may or may have not caused and regardless of whether he/she has *sought* for any medical or other help. It could be a just a flu, or even having a serious health condition that resulted in a hospital admission (options: a. Yes, b. No).

Question 16. During the last year have you experienced any PHYSICAL OR MENTAL SYMPTOM(S) OR SOCIAL PROBLEM(S) that bothered you?

The interviewee is asked whether during the last 12 months he/she has been bothered by any symptoms or conditions (physical, psychological, or even social) regardless of the state of worry that they may or may have not caused and regardless of whether he/she has *sought* for any medical or other help. It could include common symptoms like headaches, muscle pains or even social problems like the death of a family member or work problems. If the interviewee has a problem to recall possible symptoms the interviewer could help him/ her by referring to some of the 17 chapters of the ICPC-2 described in 2.1.3. (For instance, asking if during the last 12 months he/she has experienced any symptoms from the skin, ear ,eyes, respiratory system etc). (options: a. Yes, b. No).

Question 17. During the last year have you been suffering from or diagnosed with acute or chronic HEALTH PROBLEM(S)?

The interviewee is asked whether during the last 12 months he/she has been diagnosed with a new acute or chronic health problem or whether he/ she has already knew that he/she was suffering from a chronic health condition, possibly being under medication. An example of an acute problem could be a pneumonia, while common chronic health problems are hypertension, diabetes mellitus, osteoporosis etc. The provision of a diagnosis requires a visit to a health professional, so for these problems the interviewee is expected to have sought for medical care. (options: a. Yes, b. No).

If the interviewee answers NO, in all Questions 14, 15, 16 and 17 , the interviewer proceeds to Question 23)

If the interviewee answers YES, in any of Questions 14, 15, 16 or 17, the interviewer proceeds to Question 18.

Question 18. Can you please describe the problem(s) or the symptom(s) that bothered you? Do you know the diagnosis of your health problem(s)?

With this question the interviewer must identify which health or social problems or symptoms (physical, psychological) have been bothering the interviewee during the last 12 months. So if the interviewee has provided a positive answer in any of the last four questions (14, 15, 16, 17), in this question all the actual problem(s)/ symptom(s)

that have led in the previous positive answers should be revealed. The interviewer should circle the symptom(s)/ problem(s) mentioned by the interviewer in the International Classification of Primary Care – 2nd Edition (ICPC-2). It is extremely important for the interviewer to be familiar with the list of symptoms or problems included in ICPC-2.

A. 2.1.3. Explanations on the use of ICPC-2

ICPC is divided into 17 chapters by body systems representing the localisation of the problem and/or the disease. This makes it easier to use. As well as chapters for the different body systems, there is a chapter for general and unspecified issues, and a chapter for social problems. The 17 chapters in ICPC-2 are: **General and Unspecified- A, Blood, Blood Forming Organs and Immune Mechanism- B, Digestive- D, Eye- F, Ear- H, Cardiovascular- K Musculoskeletal- L, Neurological- N, Psychological- P, Respiratory -R, Skin- S, Endocrine/Metabolic and Nutritional- T, Urological- U, Pregnancy, Childbearing, Family Planning- W, Female Genital- X, Male Genital- Y, Social Problems- Z.** All the diagnosis included in ICPC-2 are characterised by a unique code starting with the capital letter of the chapter (for instance U for Urological) and followed by a 2 digits number (for example U04 for Incontinence urine, or S08 for Skin color change).

ICPC-2 uses six different colors to easily group the codes- within each of the 17 chapters- in the six categories of **Symptoms/ Complains (green), Infections (yellow), Neoplasms (light blue), Injuries (pink), Congenital Anomalies (blue), or other diagnoses within each body organ or system (purple)**. This division is expected to help the interviewer in finding easily the mentioned problem, avoiding to read through the whole list. One of the important advantages of ICPC-2 is that it allows to report in an internationally acceptable way: 1) symptoms as described by the participants (like: L01 Neck symptom/complain, D19 Teeth/gum symptom/complaint) without the need of an underlying diagnosis, 2) the fear of disease (like: S27 Fear of cancer of skin, K24 Fear of heart disease), 3) acute diseases (like: D88 Appendicitis, K75 Acute myocardial infarction), 4) chronic health problems (like L95 Osteoporosis, R96 Asthma), if the participants have visited a doctor and have been given a diagnosis and 5) even Social Problems (like: Z15 Loss/death of partner problem) with a perceived impact in their health status. It is extremely important for the interviewer to be familiar with the list of symptoms or problems included in ICPC-2 in order to track them easily when they are mentioned by the interviewee.

A. 2.1.4. Explanations of the questions of ACCESS TO HEALTH SERVICES AND DEGREE OF NEEDS' COVERAGE

Question 18.1. What's the 1st symptom/ problem mentioned?

The interviewer writes down the ICPC-2 code of the first problem or symptom that was mentioned by the interviewee in Question 18. If the interviewer is not able to track the problem in the list, he/she could write alternatively a short description of it using a few words or a small sentence, using the actual description of the interviewee. However, it is advisable to avoid the short description and use the ICPC-2 codes in all the problems mentioned, if possible.

Question 19-18.1. During the last year have you **sought medical care for this symptom/problem?**

For the 1st symptom/ problem mentioned in Question 18.1 the interviewee is asked whether he/she has visited any healthcare provider during the last 12 months. (options: a. Yes, b. No).

Question 20-18.1. If YES, what have you already done? (*circle all that apply*)

If the interviewee has visited a healthcare provider for the 1st symptom/ problem mentioned in Question 18.1, in this question the interviewee has to specify what kind of health care the interviewee has sought for. The interviewer could listen to the spontaneous answer of the interviewee and when circle one or more from the pre-defined answers, if the interviewee has sought for and received more than one kind of healthcare services:

- a. Scheduled Visit at a practice of a general practitioner or internist, expenses covered by the public health insurance system (Rural practice, Health Center, contracted doctor)**

It refers to having an appointment to a Primary Health Care doctor (general practitioner or internist) working in the local rural practice or Health Center, or in the office of a contracted doctor, with a small or none co-payment, having the visit's cost mainly or entirely covered by the public health insurance system.

- b. Scheduled Visit at a private practice of a general practitioner or internist (own expenses)**

It refers to having an appointment to a Primary Health Care doctor (general practitioner or internist) in their private practice office and paying out-of-pocket for the cost of the visit.

c. Scheduled Visit at a practice of a specialist, expenses covered by the public health insurance system (Health Center, outpatient Hospital clinic, contracted doctor)

It refers to having an appointment to a practice of a specialist (cardiologist, ophthalmologist, dermatologist etc) in a Health Center, a outpatient Hospital clinic or in the office of a contracted doctor, with a small or none co-payment, having the visit's cost mainly or entirely covered by the public health insurance system.

d. Scheduled Visit at a private practice of a specialist (own expenses)

It refers to having an appointment to a practice of a specialist (cardiologist, ophthalmologist, dermatologist etc) in their private practice office, paying out-of-pocket for the cost of the visit.

e. Emergency visit at the Accident and Emergency unit (A&E) of a Health Center or Hospital

It refers to an unscheduled, emergency visit at the Accident and Emergency unit (A&E) of a Health Center or a Hospital, due to the sudden worsening of the symptom/ problem discussed.

f. Diagnostic tests in laboratories, expenses covered by the public health insurance system (blood and urine test, x-ray, ultrasound, CT-scans, etc, in a Health Center, Hospital or contracted lab)

It refers to having any kind of diagnostic tests in laboratories like blood and urine test, x-ray, ultrasound, CT-scans, etc, in a Health Center, a Hospital or a contracted lab, with a small or none co-payment, having the expenses mainly or entirely covered by the public health insurance system.

g. Diagnostic tests in private laboratories (own expenses)

It refers to having any kind of diagnostic tests for the investigation of this symptom/ problem in private laboratories like blood and urine test, x-ray, ultrasound, CT-scans, etc, paying out-of-pocket for their entire cost.

h. Medication consumption after medical prescription

It refers to taking medication that have been prescribed by a doctor for this symptom/ problem.

i. Hospitalisation in a public hospital, expenses covered by the public health insurance system

It refers to being admitted to a public hospital for this symptom/ problem with a small or none co-payment, having the expenses mainly or entirely covered by the public health insurance system.

j. Hospitalisation in a private hospital (own expenses)

It refers to being admitted to a private hospital for this symptom/ problem with a small or none co-payment, paying out-of-pocket for the expenses of the hospitalisation.

k. Don't remember/ Don't want to reply

If the interviewee doesn't remember or doesn't want to reply in this question this is the only answer that could be circled.

l. Other (*please specify*)

If the interviewee has sought for any other kind of healthcare that is not described in any of the above options, the interviewer has to write down briefly the actual answer of the interviewee.

Question 21-18.1. If NO, why haven't you sought for medical care for this symptom/problem?

If the interviewee has not visited a healthcare provider for the 1st symptom/ problem mentioned in Question 18.1, in this question the interviewee has to specify why he/she didn't sought for medical help. The interviewer could listen to the spontaneous answer of the interviewee and when circle one or more from the pre-defined answers. If it finds it hard to decide the interviewer can read the options listed below and wait for the interviewee to decide whether each option could apply to him/her, explaining why didn't sought for medical help for this symptom/ problem.

a. You considered that is wasn't something serious and therefore it wasn't necessary to use a healthcare service

This symptom/ problem was bothering but the interviewee wasn't worried about its seriousness, so using a healthcare service wasn't considered necessary.

b. You tried to treat your problem with medication that you took without a doctor's prescription

The interviewee has taken medication for this symptom/ problem without a doctors' prescription, based on previous experience, the advice of a relative/friend, or even bought over-the-counter drugs from a pharmacy. For example he/she took painkillers for headaches, or neck symptoms.

c. You didn't find the opportunity or spare time to use a healthcare service

If the interviewee hasn't sought for medical help for this symptom/problem, although he/she was thinking of doing it, because of time constrains.

d. You didn't know which is the appropriate healthcare service for your problem

If the interviewee hasn't sought for medical help for this symptom/problem, because he/she didn't know which specialty of doctor or which healthcare service (rural practice, health center, outpatient hospital clinic, private practice) is more appropriate for him/her.

e. You didn't know how to access the appropriate healthcare service

If the interviewee hasn't sought for medical help for this symptom/problem, because he/she didn't know what procedure he/she should follow in order to set an appointment with a doctor.

f. Appointments with the doctors of the National Health System were not available when you tried to set one

If the interviewee hasn't sought for medical help for this symptom/problem, because he/she didn't manage to set an appointment (for any reason, like long waiting lists, difficulties to arrange an appointment by telephone, etc) , although he/she tried. The doctors of the National Health System are the ones working in local rural practices, Health Centers, outpatient hospital clinics or contracted doctors, where the citizen contributes with a small or none co-payment, having the visit cost mainly or entirely covered by the public health insurance system.

g. You couldn't afford a visit at a doctor in a private practice on own expenses

If the interviewee hasn't sought for medical help for this symptom/problem, because he/she couldn't afford financial to pay out-of-pocket for a visit in a private office.

h. You were discouraged by the long distance to the closest health services center

If the interviewee hasn't sought for medical help for this symptom/problem, because he/she was discouraged by the fact that he/she had to travel a long distance in order to reach the health service that closer to his/her residence.

i. You couldn't overcome the barrier of transportation to the appropriate health service (because of lack of any means of transport, high cost of transfer, bad health status, etc)

If the interviewee hasn't sought for medical help for this symptom/problem, because he/she was unable to reach the appropriate health service for any reason, like lack of any means of transport, high cost of transfer, bad health status, etc

j. You couldn't find a doctor of your own gender

If the interviewee hasn't sought for medical help for this symptom/problem, because he/she considers crucial to be examined by a doctor of the same gender. For example, a woman patient may avoid to be examined by a male doctor even for flu, feeling uncomfortable during the clinical examination.

k. You believe that you should avoid visits to doctors

If the interviewee hasn't sought for medical help for this symptom/problem, because he/she has adopted a health behavior that discourage him/her from seeking medical help for the common health problems.

l. You don't remember / don't want to reply

If the interviewee doesn't remember or doesn't want to reply in this question this is the only answer that could be circled.

m. Other (*please specify*)

If the interviewee hasn't sought for medical help and the reason why is not described in any of the above options, the interviewer has to write down briefly the actual answer of the interviewee.

Question 22- 18.1. How good or bad is this symptom/problem is today? In a scale from 0 (no solution/treatment/control) to 10 (the best outcome/treatment/control

possible) please indicate in which degree you think that this symptom/problem has been solved/treated/controlled?

This is the last question for each symptom/ problem. The interviewer has to find out how good or bad is this symptom/problem currently. So the interviewee has to self-rate in a scale from 0 (no solution/treatment /control) to 10 (the best outcome/treatment/control possible) in which degree he/she thinks that this symptom/problem has been solved/treated/controlled.

2nd Symptom/ Problem (18.2)

Question 18.x. (*For the interviewer*) What's the xth symptom/problem mentioned? (ICPC-2 code) (or short description)

19-18.x. a   b

20-18.x. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k   l
(other)

21-18.x a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k
l m (other)

22-18.x. 0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

The interviewer is asked to **repeat the last 4 questions** (Questions 19, 20, 21, 22) **for each** symptom/ problem that is mentioned by the interviewee for the period of the last 12 months. In the study' tool the interviewer can find the available answers for up to 10 problems -from the **2nd symptom/problem (18.2)** to the **10th (18.10)**. The number of symptoms/problems that would be completed for each interviewee depends on the number symptoms/problems that he/she would report. The remaining number of symptoms/problems should remain uncompleted. For instance, if an interviewee reports 3 symptoms/ problems in total, the questions 18.2, 19-18.2, 20-18.2, 21-18.2, 22-18.2 and 18.3, 19-18.3, 20-18.3, 21-18.3, 22-18.3 will be completed, while all the rest, until the 10th Symptom/ Problem will remain blank. The symptoms/problems should be reported with the order that they are mentioned by the interviewee. The interviewer should circle the all the answers that apply for each of the questions 19-18.x., 20-18.x., 21-18.x., 22-18.x, where x is the number of the order that the symptom/problem is mentioned, as described in each question for the 1st Symptom/Problem. In the short description blank space of each problem the interviewer is requested to write the actual words the interviewees use to name their problems, only if he/she cannot find the appropriate ICPC-2 code.

Questions 23 to 27 have to be answered even if in NO health problems were reported for the last 12 months..

Question 23. During the last year have you had any PREVENTATIVE TESTS OR VACCINATIONS?

The interviewee is asked whether he/she has performed any preventative tests, as listed in 23.1 or any vaccinations during the last 12 months (options a. Yes b. No)

Question 23.1. If YES, please indicate:

If the answer in Question 23 if positive, the interviewer must circle what the interviewee has done in terms of prevention during the last 12 months circling one or more of the pre-defined options [a. Vaccination (flu, tetanus etc), b. Preventative blood tests (check up), c. Test pap/ Mastography (female)/ Prostate examination (PSA etc, male)]. If the interviewee has- only or additionally- had another preventative test the option d. Other should be chosen and the interviewer should write down briefly the actual answer of the interviewee.

Question 24. During the last year HOW MANY TIMES have you USED A HEALTHCARE SERVICE (public or private) for any reason? (preventative test, vaccination, examination, medication prescription, etc)

The interviewer has to write the sum of the number of times that the interviewee has visited any healthcare service (rural practice, health center, hospital, private practice, etc) during the last 12 months for any reason like having a blood test, an examination, a medical prescription, a visit to the dentist, an admission to the hospital etc.

Question 25. During the last year, which was the TOTAL AMOUNT you paid on your own expenses on:

The interviewee has to calculate the total amount of money (in Euros) that he/she has paid out-of-pocket for visits to a number of health providers or healthcare services and the interviewer has to write the total amount next to each category that follows:

a. Doctor(s)

It refers to the out-of-pocket expenses for the services of doctors of any specialty (general practitioners, internists or specialised like cardiologists, dermatologists etc for any healthcare service like examination, prescription, surgery, etc)

b. Dentist(s)

It refers to the out-of-pocket expenses for any services provided by dentists.

c. Diagnostic exam(s)

It refers to the out-of-pocket expenses for any diagnostic exams like blood tests, x-rays, CT scans, MRIs etc. performed in a private laboratory or clinic.

d. Nurse(s)

It refers to the out-of-pocket expenses for nursing services, usually in the terms of in-home care (for an intramuscular injection etc)

e. Hospitalisation(s)

It refers to out-of-pocket expenses for hospitalisation in a private hospital or clinic.

Question 26. During the last year, HOW MANY TIMES have you been ADMITTED TO a public or a private HOSPITAL?

The interviewer must write the total number of hospitalisations (in either public or private hospitals) that may have occurred during the last 12 months. If the interviewee has not been hospitalised the answer written should be 0 (zero).

Question 27. During the last year, have you confronted any OBSTACLES, PROBLEMS OR BARRIERS IN ACCESSING HEALTH SERVICES?

In this question the interviewees are asked whether they had confronted any obstacles/problems or even barriers in accessing health care services during the last year, in an effort to investigate the special challenges that this population is facing. The presence of problems may have not stopped them from accessing healthcare, however they may have made it more difficult to achieve (options a. Yes b. No).

Question 27.1 If YES, the problems in accessing health services were:

If the answer in Question 27 is positive, the interviewee is asked to specify what problem(s) he/she has encountered in his/her effort to access health services. He/she can choose one or more from the following pre-defined options:

a. Long distance from your home to the nearest health service

If the distance from the interviewee's residence to the nearest health care service is long.

b. Difficulties in covering the transport expenses to the health services centre or lack of any means of transfer

If the interviewee had difficulties in paying for the transport expenses to the appropriate health service center or he/she couldn't easily find any means of transport to get there.

c. Long waiting time for an appointment at a public health service facility

If the interviewee had to wait for a long time (even months) for an appointment at the local health center or the outpatient clinic of a hospital.

d. Difficulties to cover the cost of health services on own expenses

If the interviewee needs to visit a doctor at a private practice or perform a surgery at a private clinic, but cannot afford to pay on own expenses.

e. Unavailability of doctors who speak the same language as you

If the interviewee has problems in communicating with the health professionals due to the fact that they cannot speak the same language as him/her.

f. Unavailability of doctors of your gender

If the interviewee cannot find available doctors of the same gender and he/she considers this to be important . For example, a woman patient may avoid to be examined by a male doctor even for flu, feeling uncomfortable during the clinical examination.

g. Lack of trust in the health services available

If the interviewee doesn't trust that the available health services will offer him/her healthcare of high quality.

h. No health insurance

If the interviewee doesn't use health services, because he/she is not insured.

i. You don't remember / don't want to reply

If the interviewee doesn't remember or doesn't want to reply in this question this is the only answer that could be circled.

j. Other (*please specify*)

If the interviewee had another problem in accessing healthcare services that is not described in the pre-defined options, the interviewer has to write down briefly the actual answer of the interviewee.

A.3. Appendix - The study tool

Date: _____ / _____ / _____

Serial Number_____

Municipality: _____ Municipal Unit_____

A. GENERAL PART

(For the interviewer: circle the selected answer /or write the response in the appropriate space)

1. GENDER: a. Male   b. Female

2. AGE: _____ years old

3. YEARS OF EDUCATION: _____

4. PROFESSION/EMPLOYMENT STATUS:

- a. Farmer   b. Stock-breeder   c. Self-employed   d. Civil servant   e.
Private sector employee   f. Housework   g. Student   h. Pensioner
i. Unemployed

5. MONTHLY FAMILY INCOME :

- a. None   b. up to 500 €   c. 500-1.000 €   d.
1.000-1.500 €   e. 1.500-2.000 €   f. 2.000-3.000 €
g. over 3.000 €

6. Do you currently have HEALTH INSURANCE?

- a. Yes (if yes: a1. public a2. private)   b. No

7. FAMILY STATUS

- a. Single   b. Married-no children   c. Married with children- c1. Number of
children_____   d. Divorced   e. Widow(er)

8. How many PEOPLE live IN YOUR HOUSE? _____

9. Do you LIVE IN a: a. detached house   b. block of flats   c.
Other_____

10. Do you have A TOILET AND A SHOWER INSIDE your house?

- a. Yes   b. No, they are outside   c. No, I only have a toilet outside

11. What is the main ENERGY SOURCE you use for HEATING in your house?

- a. Heating oil (Diesel)   b. Electricity   c. Wood   d. Gas
e. None   g. Other (*specify*)_____

12. What is the main ENERGY SOURCE you use for COOKING in your house?

- a. Electricity   b. Gas   c. Wood   d. None   e. Other
(*specify*)_____

B. PERCEIVED MORBIDITY

(Circle the selected answer)

13. In general, your health is:

- Excellent 1
Very good 2
Good 3
Fair 4
Poor 5

14. During the last year have you WORRIED about your health status?

- a. Yes   b. No

15. During the last year have you ever FELT ILL?

- a. Yes   b. No

16. During the last year have you experienced any PHYSICAL OR MENTAL SYMPTOM(S) OR SOCIAL PROBLEM(S) that bothered you?

- a. Yes   b. No

17. During the last year have you been suffering from or diagnosed with acute or chronic

HEALTH PROBLEM(S)?

- a. Yes   b. No

(If NO, in all Q14, 15, 16 and 17 the interviewer proceeds to Q 23)

18. If YES, in any of Q14, 15, 16 or 17: Can you please describe the problem(s) or the symptom(s) that bothered you? Do you know the diagnosis of your health problem(s)? (the interviewer circles the symptom(s)/problem(s) mentioned in the table ICPC-2):

ICPC-2 – English International Classification of Primary Care – 2 nd Edition Wonca International Classification Committee (WICC) Wonca	
Abbreviations	
Anom	anomaly behav.
behav.	behaviour
bronch.	bronchus
complicat.	complication
congen.	congenital
dis.	disease
eval.	evaluation exam.
exam.	examination
gen.	genital
malig.	malignant
metab.	metabolic
musculo.	musculoskeletal
NEC	not elsewhere classified
NOS	not otherwise specified
nutrit.	nutrition
oth	other
preg.	pregnancy
prob.	problem
symp.	symptom
RFE	reason for encounter
unspec.	unspecified
w	with
w/o	without

SYMPTOMS/ COMPLAINTS
INFECTIONS
NEOPLASMS
INJURIES
CONGENITAL ANOMALIES
OTHER DIAGNOSES

General and Unspecified A	Blood, Blood Forming Organs and Immune Mechanism B
A01 Pain general/multiple sites	B02 Lymph gland(s) enlarged/painful
A02 Chills	B04 Blood symptom/complaint
A03 Fever	B25 Fear of aids/HIV
A04 Weakness/tiredness general	B26 Fear cancer blood/lymph
A05 Feeling ill	B27 Fear blood/lymph disease other
A06 Fainting/syncope	B28 Limited function/disability
A07 Coma	B29 Sympt/compl lymph/immune other
A08 Swelling	B70 Lymphadenitis acute
A09 Sweating problem	B71 Lymphadenitis non-specific
A10 Bleeding/haemorrhage NOS	B72 Hodgkin's disease/lymphoma
A11 Chest pain NOS	B73 Leukaemia
A13 Concern/fear medical treatment	B74 Malignant neoplasm blood other
A16 Irritable infant	B75 Benign/unspecified neoplasm blood
A18 Concern about appearance	B76 Ruptured spleen traumatic
A20 Euthanasia request/discussion	B77 Injury blood/lymph/spleen other
A21 Risk factor for malignancy	B78 Hereditary haemolytic anaemia
A23 Risk factor NOS	B79 Congen.anom. blood/lymph other
A25 Fear of death/dying	B80 Iron deficiency anaemia
A26 Fear of cancer NOS	B81 Anaemia, Vitamin B12/folate def.
A27 Fear of other disease NOS	B82 Anaemia other/unspecified
A28 Limited function/disability NOS	B83 Purpura/coagulation defect
A29 General symptom/complaint other	B84 Unexplained abnormal white cells
A70 Tuberculosis	B87 Splenomegaly
A71 Measles	B90 HIV-infection/aids
A72 Chickenpox	B99 Blood/lymph/spleen disease other
A73 Malaria	
A74 Rubella	
A75 Infectious mononucleosis	
A76 Viral exanthem other	
A77 Viral disease other/NOS	
A78 Infectious disease other/NOS	
A79 Malignancy NOS	
A80 Trauma/injury NOS	
A81 Multiple trauma/injuries	
A82 Secondary effect of trauma	
A84 Poisoning by medical agent	
A85 Adverse effect medical agent	
A86 Toxic effect non-medicinal substance	
A87 Complication of medical treatment	
A88 Adverse effect physical factor	
A89 Effect prosthetic device	
A90 Congenital anomaly OS/multiple	
A91 Abnormal result investigation NOS	
A92 Allergy/allergic reaction NOS	
A93 Premature newborn	
A94 Perinatal morbidity other	
A95 Perinatal mortality	
A96 Death	
A97 No disease	
A 98 Health maintenance/prevention	
A99 General disease NOS	

Digestive D		
D01	Abdominal pain/cramps general	D92 Diverticular disease
D02	Abdominal pain epigastric	D93 Irritable bowel syndrome
D03	Heartburn	D94 Chronic enteritis/ulcerative colitis
D04	Rectal/anal pain	D95 Anal fissure/perianal abscess
D05	Perianal itching	D96 Worms/other parasites
D06	Abdominal pain localized other	D97 Liver disease NOS
D07	Dyspepsia/indigestion	D98 Cholecystitis/cholelithiasis
D08	Flatulence/gas/belching	D99 Disease digestive system, other
D09	Nausea	
D10	Vomiting	
D11	Diarrhoea	Eye F
D12	Constipation	F01 Eye pain
D13	Jaundice	F02 Red eye
D14	Haematemesis/vomiting blood	F03 Eye discharge
D15	Melaena	F04 Visual floaters/spots
D16	Rectal bleeding	F05 Visual disturbance other
D17	Incontinence of bowel	F13 Eye sensation abnormal
D18	Change faeces/bowel movements	F14 Eye movements abnormal
D19	Teeth/gum symptom/complaint	F15 Eye appearance abnormal
D20	Mouth/tongue/lip symptom/compl.	F16 Eyelid symptom/complaint
D21	Swallowing problem	F17 Glasses symptom/complaint
D23	Hepatomegaly	F18 Contact lens symptom/complaint
D24	Abdominal mass NOS	F27 Fear of eye disease
D25	Abdominal distension	F28 Limited function/disability (f)
D26	Fear of cancer of digestive system	F29 Eye symptom/complaint other
D27	Fear of digestive disease other	F70 Conjunctivitis infectious
D28	Limited function/disability (d)	F71 Conjunctivitis allergic
D29	Digestive symptom/complaint other	F72 Blepharitis/stye/chalazion
D70	Gastrointestinal infection	F73 Eye infection/inflammation other
D71	Mumps	F74 Neoplasm of eye/adnexa
D72	Viral hepatitis	F75 Contusion/haemorrhage eye
D73	Gastroenteritis presumed infection	F76 Foreign body in eye
D74	Malignant neoplasm stomach	F79 Injury eye other
D75	Malignant neoplasm colon/rectum	F80 Blocked lacrimal duct of infant
D76	Malignant neoplasm pancreas	F81 Congenital anomaly eye other
D77	Malig. neoplasm digest other/NOS	F82 Detached retina
D78	Neoplasm digest benign/uncertain	F83 Retinopathy
D79	Foreign body digestive system	F84 Macular degeneration
D80	Injury digestive system other	F85 Corneal ulcer
D81	Congen. anomaly digestive system	F86 Trachoma
D82	Teeth/gum disease	F91 Refractive error
D83	Mouth/tongue/lip disease	F92 Cataract
D84	Oesophagus disease	F93 Glaucoma
D85	Duodenal ulcer	F94 Blindness
D86	Peptic ulcer other	F95 Strabismus
D87	Stomach function disorder	F99 Eye/adnexa disease, other
D88	Appendicitis	
D89	Inguinal hernia	
D90	Hiatus hernia	
D91	Abdominal hernia other	

Ear H	Cardiovascular K
H01 Ear pain/earache	K01 Heart pain
H02 Hearing complaint	K02 Pressure/tightness of heart
H03 Tinnitus, ringing/buzzing ear	K03 Cardiovascular pain NOS
H04 Ear discharge	K04 Palpitations/awareness of heart
H05 Bleeding ear	K05 Irregular heartbeat other
H13 Plugged feeling ear	K06 Prominent veins
H15 Concern with appearance of ears	K07 Swollen ankles/oedema
H27 Fear of ear disease	K22 Risk factor cardiovascular disease
H28 Limited function/disability ear	K24 Fear of heart disease
H29 Ear symptom/complaint other	K25 Fear of hypertension
H70 Otitis externa	K27 Fear cardiovascular disease other
H71 Acute otitis media/myringitis	K28 Limited function/disability (k)
H72 Serous otitis media	K29 Cardiovascular sympt./compl. other
H73 Eustachian salpingitis	K70 Infection of circulatory system
H74 Chronic otitis media	K71 Rheumatic fever/heart disease
H75 Neoplasm of ear	K72 Neoplasm cardiovascular
H76 Foreign body in ear	K73 Congenital anomaly cardiovascular
H77 Perforation ear drum	K74 Ischaemic heart disease w. angina
H78 Superficial injury of ear	K75 Acute myocardial infarction
H79 Ear injury other	K76 Ischaemic heart disease w/o angina
H80 Congenital anomaly of ear	K77 Heart failure
H81 Excessive ear wax	K78 Atrial fibrillation/flutter
H82 Vertiginous syndrome	K79 Paroxysmal tachycardia
H83 Otosclerosis	K80 Cardiac arrhythmia NOS
H84 Presbyacusis	K81 Heart/arterial murmur
H85 Acoustic	K82 Pulmonary heart disease
H86 Deafness	K83 Heart valve disease NOS
H99 Ear/mastoid disease, other	K84 Heart disease other
	K85 Elevated blood pressure
	K86 Hypertension uncomplicated
	K87 Hypertension complicated
	K88 Postural hypotension
	K89 Transient cerebral ischaemia
	K90 Stroke/cerebrovascular accident
	K91 Cerebrovascular disease
	K92 Atherosclerosis/PVD
	K93 Pulmonary embolism
	K94 Phlebitis/thrombophlebitis
	K95 Varicose veins of leg
	K96 Haemorrhoids
	K99 Cardiovascular disease other

Musculoskeletal L	Neurological N
L01 Neck symptom/complain	N01 Headache
L02 Back symptom/complaint	N03 Pain face
L03 Low back symptom/complaint	N04 Restless legs
L04 Chest symptom/complaint	N05 Tingling fingers/feet/toes
L05 Flank/axilla symptom/complaint	N06 Sensation disturbance other
L07 Jaw symptom/complaint	N07 Convulsion/seizure
L08 Shoulder symptom/complaint	N08 Abnormal involuntary movements
L09 Arm symptom/complaint	N16 Disturbance of smell/taste
L10 Elbow symptom/complaint	N17 Vertigo/dizziness
L11 Wrist symptom/complaint	N18 Paralysis/weakness
L12 Hand/finger symptom/complaint	N19 Speech disorder
L13 Hip symptom/complaint	N26 Fear cancer neurological system
L14 Leg/thigh symptom/complaint	N27 Fear of neurological disease other
L15 Knee symptom/complaint	N28 Limited function/disability (n)
L16 Ankle symptom/complaint	N29 Neurological symptom/compl. Other
L17 Foot/toe symptom/complaint	N70 Poliomyelitis
L18 Muscle pain	N71 Meningitis/encephalitis
L19 Muscle symptom/complaint NOS	N72 Tetanus
L20 Joint symptom/complaint NOS	N73 Neurological infection other
L26 Fear of cancer musculoskeletal	N74 Malignant neoplasm nervous system
L27 Fear musculoskeletal disease other	N75 Benign neoplasm nervous system
L28 Limited function/disability (l)	N76 Neoplasm nervous system unspec.
L29 Sympt/compl. Musculoskeletal other	N79 Concussion
L70 Infections musculoskeletal system	N80 Head injury other
L71 Malignant neoplasm musculoskeletal	N81 Injury nervous system other
L72 Fracture: radius/ulna	N85 Congenital anomaly neurological
L73 Fracture: tibia/fibula	N86 Multiple sclerosis
L74 Fracture: hand/foot bone	N87 Parkinsonism
L75 Fracture: femur	N88 Epilepsy
L76 Fracture: other	N89 Migraine
L77 Sprain/strain of ankle	N90 Cluster headache
L78 Sprain/strain of knee	N91 Facial paralysis/bell's palsy
L79 Sprain/strain of joint NOS	N92 Trigeminal neuralgia
L80 Dislocation/subluxation	N93 Carpal tunnel syndrome
L81 Injury musculoskeletal NOS	N94 Peripheral neuritis/neuropathy
L82 Congenital anomaly musculoskeletal	N95 Tension headache
L83 Neck syndrome	N99 Neurological disease, other
L84 Back syndrome w/o radiating pain	
L85 Acquired deformity of spine	
L86 Back syndrome with radiating pain	
L87 Bursitis/tendinitis/synovitis NOS	
L88 Rheumatoid/seropositive arthritis	
L89 Osteoarthritis of hip	
L90 Osteoarthritis of knee	
L91 Osteoarthritis other	
L92 Shoulder syndrome	
L93 Tennis elbow	
L94 Osteochondrosis	
L95 Osteoporosis	
L96 Acute internal damage knee	
L97 Neoplasm benign/unspec musculo.	
L98 Acquired deformity of limb	
L99 Musculoskeletal disease, other	

Psychological P	Respiratory R
P01 Feeling anxious/nervous/tense	R01 Pain respiratory system
P02 Acute stress reaction	R02 Shortness of breath/dyspnoea
P03 Feeling depressed	R03 Wheezing
P04 Feeling/behaving irritable/angry	R04 Breathing problem, other
P05 Senility, feeling/behaving old	R05 Cough
P06 Sleep disturbance	R06 Nose bleed/epistaxis
P07 Sexual desire reduced	R07 Sneezing/nasal congestion
P08 Sexual fulfilment reduced	R08 Nose symptom/complaint other
P09 Sexual preference concern	R09 Sinus symptom/complaint
P10 Stammering/stuttering/tic	R21 Throat symptom/complaint
P11 Eating problem in child	R23 Voice symptom/complaint
P12 Bedwetting/enuresis	R24 Haemoptysis
P13 Encopresis/bowel training problem	R25 Sputum/phlegm abnormal
P15 Chronic alcohol abuse	R26 Fear of cancer respiratory system
P16 Acute alcohol abuse	R27 Fear of respiratory disease, other
P17 Tobacco abuse	R28 Limited function/disability (r)
P18 Medication abuse	R29 Respiratory symptom/complaint oth.
P19 Drug abuse	R71 Whooping cough
P20 Memory disturbance	R72 Strep throat
P22 Child behaviour symptom/complaint	R73 Boil/abscess nose
P23 Adolescent behav. Symptom/compl.	R74 Upper respiratory infection acute
P24 Specific learning problem	R75 Sinusitis acute/chronic
P25 Phase of life problem adult	R76 Tonsillitis acute
P27 Fear of mental disorder	R77 Laryngitis/tracheitis acute
P28 Limited function/disability (p)	R78 Acute bronchitis/bronchiolitis
P29 Psychological symptom/complt other	R79 Chronic bronchitis
P70 Dementia	R80 Influenza
P71 Organic psychosis other	R81 Pneumonia
P72 Schizophrenia	R82 Pleurisy/pleural effusion
P73 Affective psychosis	R83 Respiratory infection other
P74 Anxiety disorder/anxiety state	R84 Malignant neoplasm bronchus/lung
P75 Somatization disorder	R85 Malignant neoplasm respiratory, other
P76 Depressive disorder	R86 Benign neoplasm respiratory
P77 Suicide/suicide attempt	R87 Foreign body nose/larynx/bronch
P78 Neuraesthesia/surmenage	R88 Injury respiratory other
P79 Phobia/compulsive disorder	R89 Congenital anomaly respiratory
P80 Personality disorder	R90 Hypertrophy tonsils/adenoids
P81 Hyperkinetic disorder	R92 Neoplasm respiratory unspecified
P82 Post-traumatic stress disorder	R95 Chronic obstructive pulmonary dis
P85 Mental retardation	R96 Asthma
P86 Anorexia nervosa/bulimia	R97 Allergic rhinitis
P98 Psychosis NOS/other	R98 Hyperventilation syndrome
P99 Psychological disorders, other	R99 Respiratory disease other

Skin S		
S01	Pain/tenderness of skin	S92 Sweat gland disease
S02	Pruritus	S93 Sebaceous cyst
S03	Warts	S94 Ingrowing nail
S04	Lump/swelling localized	S95 Molluscum contagiosum
S05	Lumps/swellings generalized	S96 Acne
S06	Rash localized	S97 Chronic ulcer skin
S07	Rash generalized	S98 Urticaria
S08	Skin colour change	S99 Skin disease, other
S09	Infected finger/toe	
S10	Boil/carbuncle	
S11	Skin infection post-traumatic	Endocrine/Metabolic and Nutritional T
S12	Insect bite/sting	T01 Excessive thirst
S13	Animal/human bite	T02 Excessive appetite
S14	Burn/scald	T03 Loss of appetite
S15	Foreign body in skin	T04 Feeding problem of infant/child
S16	Bruise/contusion	T05 Feeding problem of adult
S17	Abrasion/scratch/blister	T07 Weight gain
S18	Laceration/cut	T08 Weight loss
S19	Skin injury other	T10 Growth delay
S20	Corn/callosity	T11 Dehydration
S21	Skin texture symptom/complaint	T26 Fear of cancer of endocrine system
S22	Nail symptom/complaint	T27 Fear endocrine/metabolic dis other
S23	Hair loss/baldness	T28 Limited function/disability (t)
S24	Hair/scalp symptom/complaint	T29 Endocrine/met./symp/compn other
S26	Fear of cancer of skin	T70 Endocrine infection
S27	Fear of skin disease other	T71 Malignant neoplasm thyroid
S28	Limited function/disability (s)	T72 Benign neoplasm thyroid
S29	Skin symptom/complaint other	T73 Neoplasm endocrine oth/unspecified
S70	Herpes zoster	T78 Thyroglossal duct/cyst
S71	Herpes simplex	T80 Congenital anom endocrine/metab.
S72	Scabies/other acariasis	T81 Goitre
S73	Pediculosis/skin infestation other	T82 Obesity
S74	Dermatophytosis	T83 Overweight
S75	Moniliasis/candidiasis skin	T85 Hyperthyroidism/thyrotoxicosis
S76	Skin infection other	T86 Hypothyroidism/myxoedema
S77	Malignant neoplasm of skin	T87 Hypoglycaemia
S78	Lipoma	T89 Diabetes insulin dependent
S79	Neoplasm skin benign/unspecified	T90 Diabetes non-insulin dependent
S80	Solar keratosis/sunburn	T91 Vitamin/nutritional deficiency
S81	Haemangioma/lymphangioma	T92 Gout
S82	Naevus/mole	T93 Lipid disorder
S83	Congenital skin anomaly other	T99 Endocrine/metab/nutrit. dis. other
S84	Impetigo	
S85	Pilonidal cyst/fistula	
S86	Dermatitis seborrhoeic	
S87	Dermatitis/atopic eczema	
S88	Dermatitis contact/allergic	
S89	Diaper rash	
S90	Pityriasis rosea	
S91	Psoriasis	

Urological U	Pregnancy, Childbearing, Family Planning W
U01 Dysuria/painful urination	W01 Question of pregnancy
U02 Urinary frequency/urgency	W02 Fear of pregnancy
U04 Incontinence urine	W03 Antepartum bleeding
U05 Urination problems other	W05 Pregnancy vomiting/nausea
U06 Haematuria	W10 Contraception postcoital
U07 Urine symptom/complaint other	W11 Contraception oral
U08 Urinary retention	W12 Contraception intrauterine
U13 Bladder symptom/complaint other	W13 Sterilization
U14 Kidney symptom/complaint	W14 Contraception other
U26 Fear of cancer of urinary system	W15 Infertility/subfertility
U27 Fear of urinary disease other	W17 Post-partum bleeding
U28 Limited function/disability urinary	W18 Post-partum symptom/complaint oth.
U29 Urinary symptom/complaint other	W19 Breast/lactation symptom/complaint
U70 Pyelonephritis/pyelitis	W21 Concern body image in pregnancy
U71 Cystitis/urinary infection other	W27 Fear complications of pregnancy
U72 Urethritis	W28 Limited function/disability (w)
U75 Malignant neoplasm of kidney	W29 Pregnancy symptom/complaint other
U76 Malignant neoplasm of bladder	W70 Puerperal infection/sepsis
U77 Malignant neoplasm urinary other	W71 Infection complicating pregnancy
U78 Benign neoplasm urinary tract	W72 Malignant neoplasm relate to preg.
U79 Neoplasm urinary tract NOS	W73 Benign/unspec. neoplasm/pregnancy
U80 Injury urinary tract	W75 Injury complicating pregnancy
U85 Congenital anomaly urinary tract	W76 Congenital anomaly complicate preg.
U88 Glomerulonephritis/nephrosis	W78 Pregnancy
U90 Orthostatic albumin./proteinuria	W79 Unwanted pregnancy
U95 Urinary calculus	W80 Ectopic pregnancy
U98 Abnormal urine test NOS	W81 Toxaemia of pregnancy
U99 Urinary disease, other	W82 Abortion spontaneous
	W83 Abortion induced
	W84 Pregnancy high risk
	W85 Gestational diabetes
	W90 Uncomplicate labour/delivery live
	W91 Uncomplicate labour/delivery still
	W92 Complicate labour/ delivery livebirth
	W93 Complicate labour/delivery stillbirth
	W94 Puerperal mastitis
	W95 Breast disorder in pregnancy other
	W96 Complications of puerperium other
	W99 Disorder pregnancy/delivery, other

Female Genital X		
X01	Genital pain female	X91 Condylomata acuminata female
X02	Menstrual pain	X92 Chlamydia infection genital (f)
X03	Intermenstrual pain	X99 Genital disease female,other
X04	Painful intercourse female	
X05	Menstruation absent/scanty	
X06	Menstruation excessive	Male Genital Y
X07	Menstruation irregular/frequent	Y01 Pain in penis
X08	Intermenstrual bleeding	Y02 Pain in testis/scrotum
X09	Premenstrual symptom/complaint	Y03 Urethral discharge
X10	Postponement of menstruation	Y04 Penis symptom/complaint other
X11	Menopausal symptom/complaint	Y05 Scrotum/testis sympt/compl. other
X12	Postmenopausal bleeding	Y06 Prostate symptom/complaint
X13	Postcoital bleeding	Y07 Impotence NOS
X14	Vaginal discharge	Y08 Sexual function sympt./compl.(m)
X15	Vaginal symptom/complaint other	Y10 Infertility/subfertility male
X16	Vulval symptom/complaint	Y13 Sterilization male
X17	Pelvis symptom/complaint female	Y14 Family planning male other
X18	Breast pain female	Y16 Breast symptom/complaint male
X19	Breast lump/mass female	Y24 Fear of sexual dysfunction male
X20	Nipple symptom/complaint female	Y25 Fear sexually transmitted dis. male
X21	Breast symptom/compl. female other	Y26 Fear of genital cancer male
X22	Concern breast appearance female	Y27 Fear of genital disease male other
X23	Fear sexually transmitted disease (f)	Y28 Limited function/disability (y)
X24	Fear of sexual dysfunction female	Y29 Genital sympt./compl.male other
X25	Fear of genital cancer female	Y70 Syphilis male
X26	Fear of breast cancer female	Y71 Gonorrhoea male
X27	Fear genital/breast disease other (f)	Y72 Genital herpes male
X28	Limited function/disability (x)	Y73 Prostatitis/seminal vesiculitis
X29	Genital symptom/compl. female oth.	Y74 Orchitis/epididymitis
X70	Syphilis female	Y75 Balanitis
X71	Gonorrhoea female	Y76 Condylomata acuminata male
X72	Genital candidiasis female	Y77 Malignant neoplasm prostate
X73	Genital trichomoniasis female	Y78 Malign neoplasm male genital other
X74	Pelvic inflammatory disease	Y79 Benign/unspec. neoplasm gen. (m)
X75	Malignant neoplasm cervix	Y80 Injury male genital
X76	Malignant neoplasm breast female	Y81 Phimosis/redundant prepuce
X77	Malignant neoplasm genital other (f)	Y82 Hypospadias
X78	Fibromyoma uterus	Y83 Undescended testicle
X79	Benign neoplasm breast female	Y84 Congenital genl anomaly (m) other
X80	Benign neoplasm female genital	Y85 Benign prostatic hypertrophy
X81	Genital neoplasm oth/unspecied (f)	Y86 Hydrocoele
X82	Injury genital female	Y99 Genital disease male, other
X83	Congenital anomaly genital female	
X84	Vaginitis/vulvitis NOS	
X85	Cervical disease NOS	
X86	Abnormal cervix smear	
X87	Uterovaginal prolapse	
X88	Fibrocystic disease breast	
X89	Premenstrual tension syndrome	
X90	Genital herpes female	

Social Problems Z
Z01 Poverty/financial problem
Z02 Food/water problem
Z03 Housing/neighbourhood problem
Z04 Social cultural problem
Z05 Work problem
Z06 Unemployment problem
Z07 Education problem
Z08 Social welfare problem
Z09 Legal problem
Z10 Health care system problem
Z11 Compliance/being ill problem
Z12 Relationship problem with partner
Z13 Partner's behaviour problem
Z14 Partner illness problem
Z15 Loss/death of partner problem
Z16 Relationship problem with child
Z18 Illness problem with child
Z19 Loss/death of child problem
Z20 Relationship prob. parent/family
Z21 Behaviour problem parent/family
Z22 Illness problem parent/family
Z23 Loss/death parent/family member
Z24 Relationship problem friend
Z25 Assault/harmful event problem
Z27 Fear of a social problem
Z28 Limited function/disability (z)
Z29 Social problem NOS

C. ACCESS TO HEALTH SERVICES AND DEGREE OF NEEDS' COVERAGE

18.1. (*For the interviewer*) What's the 1st symptom/ problem mentioned? (/CPC-2 code) _____

(or short
description)_____

19-18.1. During the last year have you **sought medical care for this symptom/problem?**

- a. Yes   b. No

20-18.1. If YES, what have you already done? (circle all that apply)

- m. Scheduled Visit at a practice of a general practitioner or internist, expenses covered by the public health insurance system (Rural practice, Health Center, contracted doctor)
- n. Scheduled Visit at a private practice of a general practitioner or internist (own expenses)
- o. Scheduled Visit at a practice of a specialist, expenses covered by the public health insurance system (Health Center, outpatient Hospital clinic, contracted doctor)
- p. Scheduled Visit at a private practice of a specialist (own expenses)
- q. Emergency visit at the Accident and Emergency unit (A&E) of a Health Center or Hospital
- r. Diagnostic tests in laboratories, expenses covered by the public health insurance system (blood and urine test, x-ray, ultrasound, CT-scans, etc, in a Health Center, Hospital or contracted lab)
- s. Diagnostic tests in private laboratories (own expenses)
- t. Medication consumption after medical prescription
- u. Hospitalisation in a public hospital, expenses covered by the public health insurance system
- v. Hospitalisation in a private hospital (own expenses)
- w. Don't remember/ Don't want to reply
- x. Other (*please specify*) _____

21-18.1. If NO, why haven't you sought for medical care for this symptom/problem?

(circle all that apply)

- n. You considered that it wasn't something serious and therefore it wasn't necessary to use a healthcare service
- o. You tried to treat your problem with medication that you took without a doctor's prescription
- p. You didn't find the opportunity or spare time to use a healthcare service
- q. You didn't know which is the appropriate healthcare service for your problem
- r. You didn't know how to access the appropriate healthcare service
- s. Appointments with the doctors of the National Health System were not available when you tried to set one
- t. You couldn't afford a visit at a doctor in a private practice on own expenses
- u. You were discouraged by the long distance to the closest health services centre
- v. You couldn't overcome the barrier of transportation to the appropriate health service (because of lack of any means of transport, high cost of transfer, bad health status, etc)
- w. You couldn't find a doctor of your own gender
- x. You believe that you should avoid visits to doctors
- y. You don't remember / don't want to reply
- z. Other (please specify) _____

22- 18.1. How good or bad is this symptom/problem is today? In a scale from 0 (no solution/treatment /control) to 10 (the best outcome/treatment/control possible) please indicate in which degree you think that this symptom/problem has been solved/treated/controlled? (Circle the selected answer)

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

(Please repeat the last 4 questions (Q 19, 20, 21, 22) for each symptom/ problem that is mentioned. Below you can find the available answers for up to 10 problems - from the 2nd (18.2) to the 10th (18.10)]. Report the problems with the order that are mentioned by the interviewee. Circle the all the answers that apply for each question. In the short description blank space of each problem write the actual words the interviewees use to name their problems, only if you cannot find the appropriate ICPC-2 code.)

2nd Symptom/ Problem (18.2)

18.2. (*For the interviewer*) What's the **2nd symptom/problem** mentioned? (*ICPC-2 code*) _____

(*or short description*)_____

19-18.2. a   b

20-18.2. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k   l
(*specify*)_____

21-18.2. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k
l   m (*specify*)_____

22-18.2. 0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

3rd Symptom/ Problem (18.3)

18.3. (*For the interviewer*) What's the **3rd symptom/ problem** mentioned? (*ICPC-2 code*) _____

(*or short description*)_____

19-18.3. a   b

20-18.3. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k   l
(*specify*)_____

21-18.3. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k

l   m (*specify*)_____

22-18.3. 0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

4th Symptom/ Problem (18.4)

18.4. (*For the interviewer*) What's the **4th symptom/ problem** mentioned? (*ICPC-2 code*) _____

(*or short description*)_____

19-18.4. a   b

20-18.4. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k   l
(*specify*)_____

21-18.4. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k

l   m (*specify*)_____

22-18.4. 0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

5th Symptom/ Problem (18.5)

18.5. (*For the interviewer*) What's the **5th symptom/ problem** mentioned? (*ICPC-2 code*) _____

(or short description) _____

19-16.5. a   b

20-16.5. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k   l
(specify) _____

21-16.5. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k
l   m

(specify) _____

22-16.5. 0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

6th Symptom/ Problem (18.6)

18.6. (*For the interviewer*) What's the **6th symptom/ problem** mentioned? (*ICPC-2 code*) _____

(or short description) _____

19-18.6. a   b

20-18.6. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k   l
(specify) _____

21-18.6. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k

l   m (specify) _____

22-18.6. 0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

7th Symptom/ Problem (18.7)

18.7. (*For the interviewer*) What's the **7th symptom/ problem** mentioned ? (*ICPC-2 code*) _____

(or short description) _____

19-18.7. a   b

20-18.7. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k   l
(specify) _____

21-18.7. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k

l   m (specify) _____

22-18.7. 0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

8th Symptom/ Problem (18.8)

18.8. (For the interviewer) What's the 8th symptom/ problem mentioned? (ICPC-2 code) _____

(or short description) _____

19-18.8. a   b

20-18.8. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k   l
(specify) _____

21-18.8. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k
l   m (specify) _____

22-18.8. 0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

9th Symptom/ Problem (18.9)

18.9. (For the interviewer) What's the 9th symptom/ problem mentioned? (ICPC-2 code) _____

(or short description) _____

19-16.9. a   b

20-16.9. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k   l
(specify) _____

21-16.9. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k
l   m (specify) _____

22-16.9. 0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

10th Symptom/ Problem (18.10)

18.10. (For the interviewer) What's the 10th symptom/ problem mentioned? (ICPC-2 code) _____

(or short description) _____

19-18.10. a   b

20-18.10. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k   l
(specify) _____

21-18.10. a   b   c   d   e   f   g   h   i   j   k
l   m (specify) _____

22-18.10. 0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

(The next questions have to be answered even if in no health problems were reported. Circle the selected answer /or write the response in the appropriate space)

23. During the last year have you had any PREVENTATIVE TESTS OR VACCINATIONS?

- a. Yes   b. No

23.1. If YES, please indicate: (*circle all that apply*)

- a. Vaccination (flu etc)
- b. Preventative blood tests (check up)
- c. Test pap/ Mastography (female)/ Prostate examination (PSA etc, male)

- d. Other (*please specify*) _____

24. During the last year HOW MANY TIMES have you USED A HEALTHCARE SERVICE (public or private) for any reason? (preventative test, vaccination, examination, medication prescription, etc) _____

25. During the last year, which was the TOTAL AMOUNT you paid on your own expenses on:

- a. Doctor(s)? _____ €
- b. Dentist(s)? _____ €
- c. Diagnostic exam(s)? _____ €
- d. Nurse(s)? _____ €
- e. Hospitalisation(s)? _____ €

26. During the last year, HOW MANY TIMES have you been ADMITTED TO a public or a private HOSPITAL? _____

27. During the last year, have you confronted any OBSTACLES, PROBLEMS OR BARRIERS IN ACCESSING HEALTH SERVICES?

- a. Yes   b. No

27.1 If YES, the problems in accessing health services were: (*circle all that apply*)

- k. Long distance from your home to the nearest health service
- l. Difficulties in covering the transport expenses to the health services centre or lack of any means of transfer
- m. Long waiting time for an appointment at a public health service facility
- n. Difficulties to cover the cost of health services on own expenses

- o. Unavailability of doctors who speak the same language as you
- p. Unavailability of doctors of your gender
- q. Lack of trust in the health services available
- r. No health insurance
- s. You don't remember / don't want to reply
- t. Other (*please specify*)_____

Thank you for your participation!

A.4. Sampling Methodology

The survey is to be conducted in a randomly selected sample, representative of the permanent population of the Municipalities of Arriana and Iasmos. It is to be based on stratified sampling by household clusters from a sample that has been determined according to data for the permanent population of the two Municipalities (Census of 2011) and completely covers the reference population, so as to secure the representativeness of the sample of 1000 individuals per Municipality.

In the following two Tables, the number of individuals that have to participate from each Local/Municipal Commune of each Municipality is presented.

Table 1. Sample size of survey for Municipal Units and Local/Municipal Communes of the Municipality of Arriana.

AREA	Total population 2011	Sample size
MUNICIPALITY OF ARRIANA	16.577	1.000
MUNICIPAL UNIT OF ARRIANA	5.589	336
Local Commune of Agiochori	226	14
Local Commune of Arriana	1.147	69
Local Commune of Darmeni	314	19
Local Commune of Dilina	307	18
Local Commune of Ipio	265	16
Local Commune of Kinyra	171	10
Local Commune of Lykio	1016	61
Local Commune of Mikro Pisto	433	26
Local Commune of Mystakas	419	25
Local Commune of Neda	246	15
Local Commune of Nikites	94	6
Local Commune of Plagia	294	18
Local Commune of Skaloma	318	19
Local Commune of Strofi	338	20

MUNICIPAL UNIT OF KEHRO	1.222	74
Local Commune of Kehro	1.222	74
MUNICIPAL UNIT OF ORGANI	2.183	132
Municipal Commune of Organi	2.183	132
MUNICIPAL UNIT OF FILLYRA	7.583	458
Local Commune of Agra	197	12
Local Commune of Ano Drosini	106	6
Local Commune of Aratos	1.158	70
Local Commune of Ardia	27	2
Local Commune of Arhontika	365	22
Local Commune of Vragia	521	31
Local Commune of Dokos	970	59
Local Commune of Drosia	223	14
Local Commune of Drymi	302	18
Local Commune of Esohi	323	20
Local Commune of Kato Drosini	66	4
Local Commune of Lampro	492	30
Local Commune of Neo Kallyntirio	241	14
Local Commune of Neyra	158	9
Local Commune of Omiriko	313	19
Local Commune of Passo	747	45
Local Commune of Patermes	109	7
Local Commune of Ragada	270	16
Local Commune of Skiada	86	5
Local Commune of Fillyra	909	55

Table 2. Sample size of survey for Municipal Units and Local/Municipal Communes of the Municipality of Iasmos.

AREA	Total population 2011	Sample size
MUNICIPALITY OF IASMOS	13.810	1.000
MUNICIPAL UNIT OF IASMOS	5.703	413
Municipal Commune of Iasmos	4.399	319
Local Commune of Amvrosia	766	55
Local Commune of Salpi	538	39
MUNICIPAL UNIT OF SOSTIS	6.334	459
Municipal Commune of Asomata	2.851	206
Local Commune of Kerasea	8	1
Local Commune of Lino	411	30
Local Commune of Mega Pisto	886	64
Local Commune of Misho	729	53
Local Commune of Polyanthos	737	53
Local Commune of Sostis	712	52
MUNICIPAL UNIT OF AMAXADES	1.773	128
Local Commune of Amaxades	1.773	128

HOUSEHOLD SELECTION

1. Surveyors start from the central square of the settlement (alternatively if no central square exists, from the central church/mosque or municipal building) and always proceeds clockwise spirally from the center to the external boundaries of the local/municipal commune. They start with the closest building block to the northeastern edge of the central point of reference (square, church/mosque, municipal building). For apartment buildings (generally for dwellings with more than one household) surveyors follow a downwards route from apartment to apartment and always clockwise for every floor.
2. After visiting any household, surveyors continue to the next following the sampling fraction $k=3$. This means that surveyors are going to visit the households 1, 4, 7, 10, 13, 16 etc. In case the surveyor does not manage to enter the apartment building, numbering is applied for the main entrance door bells. If the surveyor enters the apartment building, then the downwards clockwise route is followed and sampling fraction of $k=3$ counts from the last visit of the surveyor in previous dwellings (continuous numbering). Only secondary doors of the same household are not counted. After going through all buildings of the block, surveyors continue to the next building block and the sampling fraction $k=3$ counts from the last visit in the previous block (continuous numbering).
3. If the residents of the selected household are absent, surveyors should visit the certain households once again, in different time and day (e.g. if the first visit took place in the morning of a week day, then the second one must take place at the afternoon or weekend). If during the second visit the surveyor finds the household residents present, the survey process is taking place. Otherwise, the certain household does not participate in the survey.
4. After knocking on the door of the randomly selected households, surveyors will inform occupants for the survey. Those that express interest to participate will be extensively informed for the participation in the survey. One member of each household will be randomly selected to participate in the survey. It is very important to record the outcome of the communication for every door visited by the surveyors, as well as any available information about the reasons for not participating in the survey.

Reasons for exclusion for non-eligible dwellings are:

1. Non-occupied
2. Professional use
3. Secondary residence
4. Absent in both visits
5. Unspecified

Reasons for exclusion of residents:

1. Absent
- 2 Language problem
3. Denied: did not specify
4. Denied: due to lack of time
5. Denied: due to personal principles (not willing to participate in surveys)
6. Denied: due to sickness
7. Denied: felt healthy (does not feel there is a reason to participate)
8. Denied: due to the subject of the survey (not interested in health issues or finds them too personal)
9. Denied for other reasons
10. Informed. Needs time to think about it

PARTICIPANT SELECTION from each household

In households where residents are met, surveyor asks for information about the demographic structure of the household (number of permanent residents, adults/minors by gender). Afterwards the candidate for participation in the survey is selected among the permanent residents of the household by asking “do you remember who had more recently his/her birthday in this household?” If the certain member of the household is absent and is going to be absent or unable to participate for at least two weeks, surveyors select as candidate the next member in terms of

recent birthday . This is also the case when the selected member is not able to consent to participation to the survey (e.g. due to health problems).

GUIDELINES FOR THE COMPLETION OF THE PROCESS

The criterion for the completion of the process in every sampling point is the completion of the predefined number of interviews. If after the attempt to revisit, as described above, the predefined number of interviews has not been completed, surveyors repeat the whole process starting from the second household of the first building block (i.e. 2nd, 5th, 8th, 11th, etc.) following the same guidelines as before. If required, the process will start again from the 3rd and then from the 4th household.

A.5. Legal Opinion

Subject:

The respect for the applicable legal rules on the processing of specific categories of personal data (concerning health), from the questionnaire prepared within the framework of the research project "The Healthy Municipality"

1. The questionnaire prepared for the needs of the "Healthy Municipality" research project aims to collect information from respondents about their state of health. The applicable law on the collection by a third party (here, by the research program) of such information by the questionnaire method is the Regulation (EU) n° 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (hereinafter General Data Protection Regulation, or GDPR). The GDPR is published in the Official Journal of the European Union, n° L 119/1 of 4 May 2016.
2. The first and foremost question to be answered in this legal opinion is whether this action (or the persons who carry it out), i.e. the collection of information on the state of human health in the form of this questionnaire, falls or not within the scope of the GDPR. If the answer to the first question is in the affirmative, then the second question is, according to the GDPR, what is the most important obligation to which the research program (or the persons who carry it out) is subject regarding the protection of the personal data of individuals who will have answered the questionnaire.
3. It should be noted that the Regulation (EU) n° 2016/679 is, in Greece, as in the territory of the other 27 Member States of the European Union, the only applicable law in the field of the protection of individuals with regard to the processing of their personal data. As the applicable law, the GDPR have primacy over the law of the Member States in case of conflict between them. Pursuant to the Article 288, second paragraph, of the Treaty on the Functioning of the European Union, any Regulation shall have general application, it shall be binding in its entirety and directly applicable in all Member States. The direct application (or the direct effect) of any Regulation means that any person having a legal interest in the application of the provisions of the Regulation may

rely on them before a national court, in order that the national judge either abrogate or leave inapplicable the national act which he considers to be in conflict with the provisions of the Regulation. In each of the two alternative issues, or alternatively in relation to both of them, the national judge has the jurisdiction to impose fines or other sanctions on the person responsible for the violation of the Regulation. This jurisdiction of the national court must be governed by the Regulation itself. This is the case with the GDPR, which contains detailed provisions on the various and rigorous sanctions that may be imposed on those who, by processing the data of the subject of such data, have been judged to have violated the GDPR.

4. There are two main prerequisites that an activity or act of collecting information relating to the personal situation of individuals falls within the ratione materiae scope of the Regulation (EU) n° 2016/679. First, the information must relate to personal data. Secondly, the collection should be a processing of this information. As far as the processing of personal data is concerned, pursuant to Article 4 (2) of the GDPR it includes any operation or set of operations which is performed on personal data or on sets of personal data, whether or not by automated means, such as, first and foremost, collection, then recording, organization, structuring, storage, adaptation or alteration, retrieval, consultation, use, disclosure by transmission, dissemination or otherwise making available, alignment or combination, restriction, erasure or destruction. With regard to the definition of what is 'personal data', Article 4 (1) of the GDPR states that it is any information relating to an identified or identifiable natural person (a 'data subject'). An identifiable natural person is one who can be identified, directly or indirectly, in particular by reference to an identifier such as a name, an identification number, location data, an online identifier or to one or more factors specific to the physical, physiological, genetic, mental, economic, cultural or social identity of that natural person.
5. There is no doubt that the manager of the research project drafted the questionnaire in aiming to collect information on the health status of the respondents, so that he could then proceed to other processing operations such as, for example, recording and storing of data, organizing them, structuring, disseminating or otherwise making available etc. Taking also into consideration the definition of the data processing given in Article 4 (2) of the CPSD quoted above, both the drafting of the questionnaire and the use of the

information to be collected and exploited are governed by the substantive provisions of the Regulation providing for the principles relating to processing of personal data (Articles 5 to 11), the rights of the data subjects (Articles 12 to 23) and the obligations of the controller and the processor of the data (Articles 24 to 43). Furthermore, the drafting of the questionnaire and its future use are governed by the Regulation (EU) n° 2016/679 in accordance with Article 9 of the Regulation. This Article is entitled "Processing of special categories of personal data". According to paragr. 1 of this Article, the processing of personal data concerning, inter alia, health shall be prohibited. However, this prohibition does not apply where processing is necessary for scientific research purposes, as in this case (Article 9, paragr. 2(i) of the Regulation). Therefore, also in this respect, the drafting and use of the questionnaire fall under the substantive provisions of the GDPR.

6. Nonetheless, I appreciate that Regulation (EU) n° 2016/679 does not apply to this questionnaire, although it is intended to process information concerning human health for research purposes only. This is because the questionnaire guarantees the anonymity of the respondents. It does not require that the identity of the persons be disclosed, neither the name, nor the identity card number, nor any other information that would allow the controller and the processor to identify the persons (see Article 4, paragr. 1 of the GDPR).
7. However, despite the anonymity guaranteed by the questionnaire, it cannot be ruled out that the impersonal information gathered could be "transformed", as it was not required, into personal data. To avoid this, it depends on how the manager of the research project will seek that the questionnaire have to be responded by the stakeholders. If the questionnaire is answered anonymously in a public area by people who were there, I appreciate that the information to be collected will not be personal data within the meaning of Article 4 (1) of the GDPR. If, on the other hand, the questionnaire is filled in after the visits to the place of residence or the workplace of the respondents, the identity of these people (their name, for example) can be disclosed and, thus, the simple information on their state of health may become, in the strict sense, personal data. In the later case, if a data subject completing the questionnaire becomes aware, later, that the anonymity of the information has been circumvented, he may complain before a court that the controller or the processor has violated the GDPR. That is, they did not request the consent of the respondent for the processing of the data concerning him/her. Indeed, according to Article 6,

paragr. 1 (a) of the GDPR ("Lawfulness of processing"), processing is lawful only if and as long as the data subject has given consent to the processing of his or her personal data for one or more specific purposes.

8. Article 11 of the Regulation (EU) n° 2016/679 ("Processing that does not require authentication") refers to cases where information about personal status is collected for purposes that do not require the identification of the data subject. According to a wise interpretation of the GDPR (Handbook on European Data Protection Law, 2018, p. 115 et seq.), such is the case of the purpose of carrying out scientific research. However, paragr. 2 of Article 11 of the Regulation stipulates that the controller is able (in an unsolicited way) to demonstrate that it is not in a position to identify the data subject; the controller shall inform the data subject accordingly, if possible.

9. Taking into account:

- (a) that the Regulation (EU) n° 2016/679 does not apply to this questionnaire because of the anonymity of the respondents it guarantees, which *prima facie* excludes the identification of the respondents, and
- (b) that the manager of the research project will proceed, in any case, to the processing of personal data collected for research purposes,

I appreciate that the manager of the research project, in his/her capacity as data controller, must make a commitment in accordance with Article 11, paragr. 2 of Regulation (EU) n°2016/679. This commitment must be included in the questionnaire in a prominent way so that the respondent to whom it is addressed can read it. The wording of the statement may be as follows:

Commitment

Pursuant to Article 11, paragr. 2 of General Data Protection Regulation n° 2016/679, the manager of the research project "The Healthy Municipality", in his/her capacity of the controller of processing personal data, states that he/she is able to demonstrate that it is not in a position to identify the subject of the personal data listed in this questionnaire.

Sources :

- General Data Protection Regulation n° 2016/679
- Treaty on the Functioning of the European Union, 2009

- Handbook on European data protection law, Edited: European Union Agency for Fundamental Rights & Council of Europe, 2018 edition, Vienna, Strasbourg

SECTION B. GREEK VERSION

B.1 Ερωτηματολόγιο Έρευνας

A. ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Δήμος: α. Αρριανών (α1. Δ.Ε. Αρριανών α2. Δ.Ε. Φιλλύρας α3. Δ.Ε. Οργάνης
α4. Δ.Ε.Κέχρου) β. Ιάσμου (β1. Δ.Ε. Ιάσμου β2. Δ.Ε Σώστου
β3. Δ.Ε. Αμαξάδων)

2. ΦΥΛΟ: α. Άνδρας β. Γυναίκα

3. Ποια είναι η ΗΛΙΚΙΑ σας; _____

4. Πόσα ΧΡΟΝΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ έχετε ολοκληρώσει;

_____

5. Ποιά είναι η παρούσα ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ σας απασχόληση;

α. Αγρότης β. Κτηνοτρόφος γ. Ελεύθερος επαγγελματίας
δ. Άνεργος δ. Δημόσιος Υπάλληλος ε. Ιδιωτικός Υπάλληλος στ.
Νοικοκυρά ζ. Μαθητής/τρια/Φοιτητής/τρια η. Συνταξιούχος

6. Ποιο είναι το ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ σας ΕΙΣΟΔΗΜΑ;

α. Καθόλου εισοδήματα β. έως 500 € γ. 500-1.000 € δ.
1.000-1.500 € ε. 1.500-2.000 € στ. 2.000-3.000 € ζ. πάνω
από 3.000 €

7. Είστε ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΣ την παρούσα χρονική περίοδο;

α. Ναι β. Όχι (ανασφάλιστος)

8. Ποια είναι η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ σας ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ;

α. Άγαμος β. Έγγαμος χωρίς παιδιά γ. Έγγαμος με παιδιά- γ1. Αριθμός
παιδιών _____ δ. Διαζευμένος/η ε. Χήρος/α

9. Πόσα άτομα μαζί με εσάς ζείτε στο ίδιο σπίτι; _____

10. Κατοικείτε σε: α. μονοκατοικία β. πολυκατοικία γ.
άλλο _____

11. Υπάρχει τουαλέτα και λουτρό ΜΕΣΑ στο σπίτι σας;

α. Ναι   β. Όχι, υπάρχουν εκτός του σπιτιού   γ. Όχι, υπάρχει μόνο τουαλέτα εκτός του σπιτιού

12. Ποια είναι η κύρια ενεργειακή πηγή που χρησιμοποιείτε για τη ΘΕΡΜΑΝΣΗ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ;

α. Πετρέλαιο   β. Ηλεκτρισμός   γ. Καύση ξύλων   δ.
Πέλλετ   ε. Υγραέριο   στ. Καμία
ζ. άλλο_____

13. Ποια είναι η κύρια ενεργειακή πηγή που χρησιμοποιείτε για ΜΑΓΕΙΡΕΜΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ;

α. Ηλεκτρισμός   β. Υγραέριο   γ. Καύση ξύλων   δ.
Άλλο_____

B. ΑΝΤΙΛΗΠΤΗ ΝΟΣΗΡΟΤΗΤΑ (PERCEIVED MORBIDITY)

14. Γενικά, θα λέγατε ότι η υγεία σας είναι:

- Άριστη 1
Πολύ καλή 2
Καλή 3
Μέτρια 4
Κακή 5

15. Τον τελευταίο χρόνο ανησυχήσατε για την υγεία σας;

- α. Ναι   β. Όχι

15.1. Είχατε κάποια καινούργια ενοχλήματα/ συμπτώματα που σας προβλημάτισαν;

- α. Ναι   β. Όχι

15.2. Έχετε κάποιο χρόνιο πρόβλημα υγείας;

- α. Ναι   β. Όχι

16. Εάν, ΝΑΙ σε ο,τιδήποτε από τα παραπάνω, ποια ήταν αυτά (ο συνεντευκτής επιλέγει σύμφωνα με την ταξινόμηση ICPC-2):

16.1. : _____

16.2. : _____

16.3. : _____

16.4. : _____

16.5. : _____

16.6. : _____

16.7. : _____

16.8. : _____

16.9. : _____

16.10.: _____

Εάν ΝΑΙ στην ερώτηση 15 (ή 15.1-15.2) απαντώνται οι ερωτήσεις 17, 18, 19, 20 για κάθε πρόβλημα από το 16.1 έως 16.10

Εάν ΟΧΙ προχωρήστε στην ερώτηση 21

Γ. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΛΥΨΗ ΑΝΑΓΚΩΝ

17-16.1. Τον τελευταίο χρόνο αναζητήσατε ιατρική βοήθεια για αυτό το πρόβλημά σας;

- α. Ναι   β. Όχι

18-16.1. Εάν ΝΑΙ, τι από τα ακόλουθα κάνατε; (επιλέξτε και περισσότερες από μια απαντήσεις):

- α. Επίσκεψη σε τακτικό ιατρείο γενικού γιατρού/ παθολόγου του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Περιφερικό Ιατρείο, Κέντρο Υγείας, Νοσοκομείο, ιδιώτη συμβεβλημένου ΕΟΠΠΥ)**
- β. Επίσκεψη σε ιδιώτη γενικό γιατρό/ παθολόγο (με πληρωμή αμοιβής)**
- γ. Επίσκεψη σε τακτικό ιατρείο εξειδικευμένου γιατρού (καρδιολόγο, ορθοπεδικό, οφθαλμίατρο κτλ) συμβεβλημένο με ΕΟΠΥΥ ή σε νοσοκομείο**
- δ. Επίσκεψη σε ιδιώτη εξειδικευμένο γιατρό (με πληρωμή αμοιβής)**
- ε. Επίσκεψη στα επείγοντα Κέντρου Υγείας ή Νοσοκομείου**
- στ. Εργαστηριακές εξετάσεις σε εργαστήριο του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Κ.Υ. ή νοσοκομείο)**
- ζ. Εργαστηριακές εξετάσεις σε ιδιωτικό εργαστήριο**
- η. Κατανάλωση φαρμάκων μετά από συνταγή γιατρού**
- θ. Νοσηλεία σε δημόσιο νοσοκομείο**
- ι. Νοσηλεία σε ιδιωτική κλινική**
- κ. Δεν θυμάστε/ Δεν θέλετε να απαντήσετε**
- λ. Άλλο _____**

19.-16.1. Εάν ΟΧΙ, γιατί:

- α. Θεωρήσατε ότι δεν είχατε κάτι σοβαρό και άρα δεν ήταν απαραίτητο να επισκεφτείτε κάποια υπηρεσία υγείας**
- β. Δεν είχατε χρόνο να επισκεφτείτε κάποια υπηρεσία υγείας**
- γ. Το αντιμετωπίσατε με φάρμακα που πήρατε μόνοι σας χωρίς συνταγή γιατρού**
- δ. Καθυστερούσαν τα ραντεβού σε γιατρούς του Εθνικού Συστήματος Υγείας**
- ε. Δεν μπορούσατε να πληρώσετε ιατρική επίσκεψη σε ιδιώτη γιατρό**
- στ. Είναι μεγάλη η απόσταση από ιατρείο ή Κέντρο Υγείας**
- ζ. Υπάρχει δυσκολία μετακίνησης (λόγω υγείας, έλλειψης μεταφορικού μέσου κ.λπ.)**

η. Θεωρείτε ότι πρέπει να αποφεύγετε τις επισκέψεις σε γιατρό όποτε αυτό είναι δυνατό

θ. Δεν βρίσκατε γιατρό ίδιου φύλου με εσάς

ι. Δεν θυμάστε/ Δεν θέλετε να απαντήσετε

κ. Άλλο _____

20- 16.1. Σε μια κλίμακα από το 0 έως το 10 σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι έχει αντιμετωπιστεί/ρυθμιστεί το πρόβλημά υγείας σας (όπου το 0 αντιστοιχεί στο καθόλου και το 10 στην καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση/ρύθμιση)

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

(Ακολούθως να κυκλωθούν οι απαντήσεις για κάθε αναφερόμενο πρόβλημα υγείας)

2^ο Πρόβλημα Υγείας (16.2)

17-16.2. α   β

18-16.2. α   β   γ   δ   ε   στ   ζ   η   θ   ι   κ
λ_____

19-16.2. α   β   γ   δ   ε   στ   ζ   η   θ   ι
κ_____

20-16.2. 0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

3^ο Πρόβλημα Υγείας (16.3)

17-16.3. α   β

18-16.3. α   β   γ   δ   ε   στ   ζ   η   θ   ι   κ
λ_____

19-16.3. α   β   γ   δ   ε   στ   ζ   η   θ   ι
κ_____

20-16.3. 0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

4^ο Πρόβλημα Υγείας (16.4)

17-16.4. α   β

18-16.4. α   β   γ   δ   ε   στ   ζ   η   θ   ι   κ
λ_____

19-16.4.	α	β	γ	δ	ε	$\sigma\tau$	ζ	η	θ	ι	
K											
20-16.4.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

5° Πρόβλημα Υγείας (16.5)

17-16.5.	α	β									
18-16.5.	α	β	γ	δ	ε	$\sigma\tau$	ζ	η	θ	ι	κ
K											
19-16.5.	α	β	γ	δ	ε	$\sigma\tau$	ζ	η	θ	ι	
K											
20-16.5.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

6° Πρόβλημα Υγείας (16.6)

17-16.6.	α	β									
18-16.6.	α	β	γ	δ	ε	$\sigma\tau$	ζ	η	θ	ι	κ
K											
19-16.6.	α	β	γ	δ	ε	$\sigma\tau$	ζ	η	θ	ι	
K											
20-16.6.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

7° Πρόβλημα Υγείας (16.7)

17-16.7.	α	β									
18-16.7.	α	β	γ	δ	ε	$\sigma\tau$	ζ	η	θ	ι	κ
K											
19-16.7.	α	β	γ	δ	ε	$\sigma\tau$	ζ	η	θ	ι	
K											
20-16.7.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

8° Πρόβλημα Υγείας (16.8)

17-16.8. α β

18-16.8.	α	β	γ	δ	ε	στ	ζ	η	θ	ι	κ
λ	_____										
19-16.8.	α	β	γ	δ	ε	στ	ζ	η	θ	ι	
κ	_____										
20-16.8.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9° Πρόβλημα Υγείας (16.9)

17-16.9.	α	β									
18-16.9.	α	β	γ	δ	ε	στ	ζ	η	θ	ι	κ
λ	_____										
19-16.9.	α	β	γ	δ	ε	στ	ζ	η	θ	ι	
κ	_____										
20-16.9.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

10° Πρόβλημα Υγείας (16.10)

17-16.10.	α	β									
18-16.10.	α	β	γ	δ	ε	στ	ζ	η	θ	ι	κ
λ	_____										
19-16.10.	α	β	γ	δ	ε	στ	ζ	η	θ	ι	
κ	_____										
20-16.10.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

(Συμπλήρωση από όλους)

21. Τον τελευταίο χρόνο κάνατε κάποιο προληπτικό έλεγχο ή εμβολιασμό;

- α. Ναι   β. Όχι

21.1. Εάν NAI, κάνατε: α. Εμβολιασμό (π.χ. για γρίπη)

β. Προληπτικές αιματολογικές εξετάσεις

γ. Test pap/μαστογραφία (γυναίκες)/ έλεγχος προστάτη

(PSA, άνδρες)

δ. Άλλο _____

**22. Πόσες φορές τον τελευταίο χρόνο ΕΠΙΣΚΕΦΤΗΚΑΤΕ ΓΙΑΤΡΟΥΣ για
οποιονδήποτε λόγο; (προληπτικό έλεγχο, εμβολιασμό, εξέταση, συνταγογράφηση,
κτλ) _____**

**23. Τον τελευταίο χρόνο, ποιο ήταν συνολικά το ΠΟΣΟ ΠΟΥ ΞΟΔΕΨΑΤΕ από
την τσέπη σας για:**   **α. γιατρούς: _____ €**
β. οδοντιάτρους _____ €
γ. εργαστηριακές εξετάσεις; _____ €
δ. νοσηλευτές; _____ €
ε. νοσήλια; _____ €

**24. Πόσες φορές τον τελευταίο χρόνο εισήχθητε για ΝΟΣΗΛΕΙΑ σε δημόσιο
νοσοκομείο ή ιδιωτική κλινική; _____**

**25. Τον τελευταίο χρόνο συναντήσατε ΕΜΠΟΔΙΑ στην πρόσβασή σας στη
χρήση υπηρεσιών υγείας;**

α. Ναι   β. Όχι

25.1 Εάν ΝΑΙ, τα προβλήματα που πρόεκυψαν οφειλόταν σε:

**α. Καθυστέρηση στο κλείσιμο του ραντεβού σε γιατρούς του Εθνικού Συστήματος
Υγείας**

β. Αδυναμία πληρωμής της ιατρικής επίσκεψης σε ιδιώτη γιατρό

γ. Μεγάλη απόσταση από ιατρείο ή Κέντρο Υγείας

δ. Έλλειψη ασφαλιστικής κάλυψης

ε. Δυσκολία μετακίνησης (λόγω υγείας, έλλειψης μεταφορικού μέσου κ.λπ.)

στ. Έλλειψη γιατρών ίδιου φύλου με τον ασθενή

ζ. Προσωπική αμέλεια

η. Δεν θυμάστε/ Δεν θέλετε να απαντήσετε

ι. Άλλο _____

Ημερομηνία Συμπλήρωσης: _____ / _____ / _____

α.α. _____

Ομιλούμενη Γλώσσα: _____ **Σας ευχαριστούμε πολύ για τη συμμετοχή
σας**

ICPC-2 Ελληνικά

Παγκόσμια Ταξινόμηση
Πρωτοβάθμιας Φροντίδας
2nd έκδοση (ICPC-2)

Wonca International
Classification Committee (WICC)

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

- 30 Ιατρική Επίπεδη υγείας/ΠΛΗΡΗΣ
- 31 Ιατρική Επίπεδη υγείας/ΜΕΡΙΚΗ
- 32 Εξέταση ευαίσθησης
- 33 Μικροβιολ/Ανασοβιολ εξέταση
- 34 Εξέταση αιμάτος
- 35 Εξέταση ούρων
- 36 Εξέταση κοπράνων
- 37 Ιατρολογική αιτησία/εργασία, εξετάσεις
- 38 Άλλες εργασίες εξετάσεις ΜΚΑ
- 39 Λειτουργική δοκιμασία
- 40 Διαγνωστική ενδοσκόπηση
- 41 Διαγνωστική αιτηναλ/απεικόνιση
- 42 Καταρρεκτική δραστηριότητα
- 43 Άλλη διαγνωστική διαθέσισα
- 44 Εμβολιασμός/φαρμα σαγηνα/προληπτικώς
- 45 Παρατηρήσας/υγείας/ανασυρμός/διατροφής
- 46 Επισκεψη σε παροχέα ΠΦΥ
- 47 Επισκεψη σε ειδικό
- 48 Διευκρινηση/αντίτητη ΑΕ/απήματος
- 49 Άλλη προληπτική διαθέσισα
- 50 Φαρμακευτική συναγερμή/επανάληψη/ένεση
- 51 Διάνοιξη παροχέα/αναρρός (εκτ καθετ -53)
- 52 Εκπομπή/αφαίριση/θεραπεία/καταρριψη
- 53 Καθετρίσασμα/λίθισταση/χρήση εργαλείων
- 54 Ανάταξη/απαθέτηση/υπαραφή/νάρθηκα/πρόθεση
- 55 Ενεστρέμηση θοτική
- 56 Επιδεση/εφαρ πίεσης/επιθεμά/επιπωματισμό
- 57 Φυσική λατρήκη/αποκατάσταση
- 58 Θεραπευτική συμβούλευση/Ακρόση
- 59 Άλλη θεραπεία διαβατού/μικρ χειρουργ ΜΚΑ
- 60 Αποτέλεσμα εξέτασης/διαδικασίας
- 61 Αποτέλεσμα κλειδείτε/εγγρά φάλλου παροχή
- 62 Διοικητική διαθέσισα
- 63 Επόμενη επαφή με προσδιορίζουμενη
- 64 Επαφή/πρόβλημα που ζητάει από παροχέα
- 65 Επαφή/πρόβλημα έναρξη εκτός ασθενή/παροχέα
- 66 Παραπομπή σε παροχέα ΠΦΥ μη-ιατρού
- 67 Παραπομπή σε λατρήκη/ειδική/κλινική/νοσοκομ.
- 68 Άλλη παραπομπή ΜΚΑ
- 69 Άλλο αίτιο για επαφή-επισκεψη ΜΚΑ

Γενικά και μη καθορισμένα

- A01 Άλγος γενική/πολλαπλές εστίες
- A02 Ρίγος
- A03 Πυρετός
- A04 Γενική αδυναμία/Καταβολή
- A05 Αισθημή ασθένειας
- A06 Αιτηναλία/Απωλεία συνειδησης
- A07 Κώμα
- A08 Διόγκωση
- A09 Πρόβλημα εφιδρωσης
- A10 Αιμορραγία ΜΚΑ
- A11 Θωρακικό άλγος ΜΚΑ
- A12 Αλλεργία/Αλλεργική αντίδραση NOS
- A13 Ανησυχία σχετ/Φόβος σε θεραπ αιγαγή
- A14 Βρεφικός κολκός
- A15 Βρέφος που κλαίει υπερβολικά
- A16 Ευρέθιστος/Ανήσυχος βρέφος
- A17 Άλλα γενικά συμπτύματα βρεφών
- A18 Ανησυχία για έριξη μεράνιση
- A20 Ευθανασία Αιτημα/Συήτηση
- A21 Παράγοντας κινδύνου για κακοήθεια
- A23 Παράγοντας κινδύνου ΜΚΔ
- A25 Φόβος βανάνων/επιβάντων
- A26 Φόβος καρκίνου ΜΚΔ
- A27 Φόβος άλλης ασθένειας ΜΚΔ
- A28 Πειροτισμός λειτουργίας/Αναπτηρία ΜΚΔ
- A29 Άλλο γενικό σύμπτ/Ενόχλημα
- A70 Φυματωση
- A71 Ιλαρά
- A72 Ανεμοβλογία
- A73 Ελονοσία
- A74 Ερυθρά
- A75 Λογοποίηση μονοπυρήνωση
- A76 Άλλο ιογενής εξάνθημα
- A77 Άλλα ιονετά νοσήματα ΜΚΑ
- A78 Άλλα λοιμώδη νοσήματα ΜΚΑ
- A79 Κακοήθεια ΜΚΑ
- A80 Τραύμα/Κάκωση ΜΚΑ
- A81 Πολλαπλά τραύματα/ κάκωσεις
- A82 Δευτ/επίπεδης αποτέλεσμα τραύματος
- A84 Δηλητηρίαση από ιατρικά παράγοντα
- A85 Ανεπίθυμη ενέργειας ιατρικά παράγοντα
- A86 Τοξική επίδραση με ιατρικών ουσιών
- A87 Επιπλοκή λατρήκης θεραπείας
- A88 Ανεπίθυμη ενέργεια από φυσ παράγοντ
- A89 Συνεπειές αποκεντησης πρόθεσης
- A90 Συγγενής ανωμαλία ΜΚΑ/Πολλαπλή
- A91 Παθούσια αποτελ εξέτασης ΜΚΑ
- A92 Αλλεργία/Αλλεργική Αντίδραση ΜΚΔ
- A93 Πρόωρη νεογέννηση
- A94 Περιγενεντική νοσηρότητα Άλλη
- A95 Περιγενεντική θνησιμότητα
- A96 Θάνατος
- A97 Απονοία νόσου
- A98 Υποστήριξη Υγείας/Προληπτική λατρική
- A99 Νόσος/Κατάσταση απροσδιόρ φύσης/θέσης

Άιμα, Αιμοποιητικά όργανα & Ανοσοποιητικό σύστημα

- B02 Λεμφαδένες(ες) διογκωμένοι/επτώδωνοι
- B03 Άλλα συμπτώματα λεμφαδένων
- B04 Αιματολογικό Σύμπτωμα/Ενόχλημα
- B25 Φόβος για AIDS
- B26 Φόβος Καρκίνου αιμάτου/έμφου
- B27 Φόβος άλλων νοσ αιμάτου/έμφου
- B28 Πειροτισμός λειτουργίας/Αναπτηρία
- B29 Άλλα σύμπτ/ενόχλ λεμφίκου/ανοσολ μηχαν
- B70 Οτιδια Λεμφαδένης
- B71 Χρόνια/Μη ειδ λεμφαδένης
- B72 Νόσος του Hodgkin/λέμφωμα
- B73 Λευχακία
- B74 Άλλο κακοήθεις νεόπλασμα αιμάτος
- B75 Καλορεζίτης καθώρισμα νεόπλασμα αιμάτος
- B76 Τηλεφαρμίκη
- B77 Φάκων/ενόχλημα
- B78 Τραυματική ρήξη σπληνός
- B79 Τριπλασία αιμάτου/έμφου
- B80 Κληρωμόνια αιμοληπή αναμνήση
- B81 Αναμνήση ανεπάρκη Β12/Φυλακ οξείας
- B82 Άλλημη καθώρισμ αναμνήση
- B83 Πορφηρία/λεπταρίας της πτηνής
- B84 Ανεξήγητη παθολογικά λευκά αιμοσφαρίδια
- B85 Ανεξήγητη ανωμαλία αιμάτος
- B86 Άλλη νόσος αιμάτου/έμφους/Σπληνός

Γαστρεπτηρικό σύστημα

- D01 Κοιλ άλγος/Κράψης Γενικά
- D02 Κοιλακό άλγος επιγαστρίου
- D03 Καύσιμη επιγαστρίου
- D04 Άλγος ορθού/τρωκτού
- D05 Πειραπτηρικής κνημάτων
- D06 Άλλο εντοπισμό κούλ όλος
- D07 Δυσπειρία/Απειψία
- D08 Μετεωρισμός/Άερια/Ερυγές
- D09 Ναυτία
- D10 Εμέτος
- D11 Διάρροια
- D12 Δυσκολότης
- D13 Ικτερός
- D14 Αιματεπέμπτης αιμάτος
- D15 Μέλαινα
- D16 Αιμορραγία ορθού
- D17 Ακράτεια του εντέρου
- D18 Άλλημης σε κοπτάρα/Κινήσεις εντέρου
- D19 Σύμπτ/Ενόχλ δοντιών, σύλων
- D20 Σύμπτ/Ενόχλ στόματ/λών/χειλέων
- D21 Πρόβλημα καπτασίων
- D22 Σκώλεκτος/Οέμουραι/Άλλα παράσιτα
- D23 Ηπατομεγαλία
- D24 Κοιλακή μάρα ΜΚΑ
- D25 Κοιλακή διάταση
- D26 Φόβος καρκίνου πεπτικού συστ
- D27 Φόβος άλλης αιτη πεπτικού συστ
- D28 Πειροτισμός λειτουργίας/Αναπτηρία
- D29 Άλλο σύμπτ/ενόχλ πεπτικού συστ
- D70 Γαστρεπτηρική λοιμώξη
- D71 Λοιμώξη παρωτίδη
- D72 Ιογενής ηπατίτις
- D73 Θεωρώνταν γαστρεπτερίδα
- D74 Κακοήθεια νεοπλάσματα στομάχου
- D75 Κακοήθεια νεοπλάσματα κούλου/ορθού
- D76 Κακοήθεια νεοπλάσματα παγκρέατος
- D77 Άλλη κακοήθεια νεοπλάσμα πεπτικ ΜΚΑ
- D78 Νεοπλάσμα πεπτικ καλοή/Μη καθώρισμ
- D79 Ξένο σύρμα (πεπτικό σύστημα)
- D80 Άλλες κακώσεις πεπτικ συστ
- D81 Σύγχ ανωμαλία πεπτικ συστ
- D82 Νοσήματα δοντιών/ούλων
- D83 Νοσήματα στόματος/γλώσσας/χειλέων
- D84 Νόσημα οισοφάγου
- D85 Έκσος άνωμαστού
- D86 Άλλο πονοκέφαλος
- D87 Διαταραχές λειτουργίας στομάχου
- D88 Σκωληκοπίδης
- D89 Βουβουνοκήλη
- D90 Διαφραγματοκήλη
- D91 Άλλες κολίες κολίας
- D92 Εκκοπλωματική νόσος
- D93 Σύνδρομο ευερθετίσματος εντέρου
- D94 Χρόνια ενεργείς/Εκκαύδης κολίτης
- D95 Ραγδαία πρωτική/Τεριέδη παπόστημα
- D96 Σκώλεκτος/Άλλα παράσιτα
- D97 Άλλο νόσημα ήπατος
- D98 Χολοκοτίπη/Χολοκοτίση
- D99 Άλλο νόσημα πεπτικ συστ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

- #### ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ / ΕΝΟΧΛΗΜΑΤΑ
- #### ΛΟΙΜΩΣΕΙΣ
- #### ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ
- #### ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΙ
- #### ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΑΝΩΜΑΛΙΕΣ
- #### ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΓΝΩΣΕΙΣ

Β Οφθαλμός

- F01 Άλγος οφθαλμού
- F02 Ερυθρός οφθαλμός
- F03 Οφθαλμικό έκκριμα
- F04 Κητρά φωτ σημ/Κητρίδες (Μυγάκια)
- F05 Άλλα οπτικά ενοχλημάτα
- F13 Ποθολογική αισθηση οφθαλμού
- F14 Ποθολογικές κνήσεις οφθαλμού
- F15 Ποθολογική εμφάνιση οφθαλμών
- F16 Συμπτ/Ενόχλ βλεφαρών
- F17 Συμπτ/Ενόχλ γαλαζίων (όρασης)
- F18 Συμπτ/Ενόχλ φακών επιστρής
- F27 Φόβος οφθαλμών νοσήματος
- F28 Πειροτισμός λειτουργίας/Αναπτηρία
- F29 Άλλο σύμπτ/ενόχλ οφθαλμών
- F30 Λομώδης οφθαλμών
- F31 Λομώδης οφθαλμών αιμορραγία
- F32 Λομώδης οφθαλμών στοματικών
- F33 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F34 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F35 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F36 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F37 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F38 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F39 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F40 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F41 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F42 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F43 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F44 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F45 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F46 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F47 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F48 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F49 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F50 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F51 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F52 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F53 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F54 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F55 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F56 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F57 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F58 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F59 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F60 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F61 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F62 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F63 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F64 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F65 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F66 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F67 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F68 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F69 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F70 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F71 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F72 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F73 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F74 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F75 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F76 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F77 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F78 Επιπλοκής κάκωσης του ωτός
- F79 Λομώδης οφθαλμών στοματικών αιμορραγία
- F80 Σύγχ ανωμαλία ωτός
- H01 Άλγος ωτός
- H02 Ενοχλητικά αικθέντη
- H03 Επιδεινός ορθού/βαριάς
- H04 Οπτικές εκκρίσεις
- H05 Αιμορραγία ωτός
- H06 Αιτη πατώμαν/Αντιληπτής καρδίας
- H07 Σταθητικής αιτη πατώμαν
- H08 Παθολογικές αιτη πατώμαν
- H09 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H10 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H11 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H12 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H13 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H14 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H15 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H16 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H17 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H18 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H19 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H20 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H21 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H22 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H23 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H24 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H25 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H26 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H27 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H28 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H29 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H30 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H31 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H32 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H33 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H34 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H35 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H36 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H37 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H38 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H39 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H40 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H41 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H42 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H43 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H44 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H45 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H46 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H47 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H48 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H49 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H50 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H51 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H52 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H53 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H54 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H55 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H56 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H57 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H58 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H59 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H60 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H61 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H62 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H63 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H64 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H65 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H66 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H67 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H68 Αιτη πατώμαν/αιτη πατώμαν
- H69 Αιτη πατώμαν

Ψυχιατρικά-Ψυχολογικά	P	Δέρμα	S	U26 Φόβος καρκίνου ουροπότηση	X84 Κολπίτις/Αιδοίτης ΜΚΑ
P01 Αισθήμα αγγούσες/Νευρικότ/Εντασης		S01 Άλγος/Ευαισθησία δέρματος	U27 Φόβος άλλου νοσήμα συρροή συστ	X85 Άλλη νόσος τραχήλου	
P02 Οξεία αγχόνης αντιδραση		S02 Κνησμός	U28 Περιορισμός λεπτούργιας/Αναπτηρία	X86 Παθολογικό Pap test	
P03 Καταθλητικό αισθήμα		S03 Μυρμηγκίς	U29 Άλλο συμπτ/ενόχη ουροπότηση	X87 Μητροκολητή πρόπτωσης	
P04 Αισθηματικό περιφερί φυλετικού/αισθηματικό οξύθυμου		S04 Τοπική δργκωση/οίδημα	U30 Πιελονεφρίτιδα/Πιελίτιδα	X88 Ινοκυστική νόσος μαστού	
P05 Γηράς, αισθηματικό περιφερί φυλετικό ή γλικιώμενο		S05 Γενικευμένη δόλγκωση/οίδημα	U71 Κυστίτις/Άλλη ουρολοιμώχη ΜΚΑ	X89 Προεμμηνορυσιακό σύνδρομο	
P06 Διαταραχές ύπνου		S06 Τοπικό εξάνθημα	U72 Ουρηθρίτις	X90 Ερπτής γεννητικών οργάνων	
P07 Μειωμένη αερουαλοκή επιθυμία		S07 Γενικευμένο εξάνθημα	U75 Κακόηθες νεόπλασμα νεφρού	X91 Οξυτενές κοδύλωμα	
P08 Μειωμένη αερουαλοκή ικανοποίηση		S08 Άλλαγή χρώματος δέρματος	U76 Κακόηθες νεόπλασμα κύστεως	X92 Λοιμωξη με χλαμιδία γενν συστ γυναικ	
P09 Ανησυχία για σεξ προτίμεις		S09 Μόλυνση δακτ χειρ/ποδος	U77 Άλλο κακόηθες νεόπλ συρροή συστ	X93 Άλλη νόσος γενν συστ γυναικ	
P10 Τραυλισμός/διατ ομιλίας/πίκις		S10 Δοθίτην/Ανθρακας	U78 Καλοήτης νεόπλ συρροή συστ		
P11 Πρόβλημα λήψης τροφής παθιού		S11 Μετατραπαστική φλεγμονή δέρμ	U79 Μη καθρ νεόπλ συρροή συστ		
P12 Ενορύτηρη		S12 Δάγκωμα εντόμου	U80 Κάκωση ουροποιητικού συστήματος		
P13 Εγκόπτηρη/προβλήτης εκπτωτικό εντέρου		S13 Δάγκωμα ζύους/ανθρώπου	U85 Σύγχρηνη συναμιλία ουροπότηση		
P15 Χρόνια κατάθρηση αλκοόλ		S14 Εγκαυματ/Βρασμός	U88 Σπειραματοεφίδης/Νέφρωση		
P16 Οξεία κατάθρηση αλκοόλ		S15 Ξένη σύμμα μέστα στο δέρμα	U90 Ορθοστατική Λευκωματινούρια		
P17 Κατάθρηση καπνού		S16 Μώλωπας/Σύνθλιψη	U95 Νεφρ λιθι όλων των τύπων/εντονιστια		
P18 Κατάθρηση φαρμάκων		S17 Εκδορά/Αμυχή/Φλύκτανα	U98 Παθολογική γενική εξέσταση σύρων ΜΚΑ		
P19 Φαρμακευτική εξάρτηση		S18 Ρήξη/Τομή	U99 Άλλη ασθενεία ουροπότηση		
P20 Διαταραχές ίνημης		S19 Άλλη κάκωση δέρματος			
P21 Υπερκινητικό παιδί		S20 Τύλος/Τύλωμα			
P22 Σύμπτ/Ενοχλ σχετ συμπτερί παιδιού		S21 Συμπτ/Ενοχλ άσθμης δέρματος			
P23 Σύμπτ/Ενοχλ σχετ συμπτερί εφήβου		S22 Συμπτ/Ενοχλ ονίχων			
P24 Ειδικά προβλήματα μάρσιπος		S23 Τριχόπτωση/Αρτίχια			
P25 Προβλήματα ηλικιών φαύων ζωής ενήλικα		S24 Άλλο συμπτ/Ενοχλ τριχών/τριχωτού κεφαλής			
P27 Φόβος διαδοντικής διαταραχής		S26 Φόβος καρκίνου δέρματος			
P28 Περιορισμός λεπτουργίας/Αναπτηρία		S27 Φόβος άλλου νοσήματος δέρματος			
P29 Άλλο ψυχολογικό σύνδρομο		S28 Περιορισμός λεπτουργίας/Αναπτηρία			
P30 Ανοιξη		S29 Άλλο συμπτ/Ενοχλ δέρματος			
P71 Άλλο οργανικό ψυχοσύνδρομο		S30 Ερπτής ζωτηρίας			
P72 Σχιζοφρένεια		S71 Ερπτής απλός			
P73 Συνασιθεματική ψώχωση		S72 Ψώμα/Άλλες ακαρίσεις			
P74 Αγχόνης διαταραχή/Άγχ κατάσταση		S73 Φθειρίστας/Άλλα παράσιτα δέρματος			
P75 Συνασιθεματική διαταραχή		S74 Δερματοφύτωση			
P76 Καταθλητική συνδρομή		S75 Μονιλίστας/Καντηνίτιση δέρματος			
P77 Αυτοκτονία/Απόπειρα αυτοκτονίας		S76 Άλλη λοιμώξη δέρματος			
P78 Νευραθένεια/Υπερκόπωση		S77 Κακόηθες νεόπλασμα δέρματος			
P79 Φοβική/Ψυχαναγκαστική διαταραχή		S78 Λίπωμα			
P80 Διαταραχή προσαντοπότητας		S79 Άλλο καλοθεζίμη καθρ νεοπλ δέρμ			
P81 Υπερκινητή διαταραχή		S80 Ήλικική υπερκράτωση/γύκαμα			
P82 Μετατραπαστική αγχόνης διαταραχή		S81 Αιματαγγελία/Λεμφαγγελία			
P83 Διανοτική καθυστέρηση		S82 Σπλαζίς/Κρεατοειδή			
P84 Ψυχογενής ανορέξια/Βουλιμία		S83 Άλλη συγγενής ανωμαλία δέρματος			
P85 Αλητ/ΜΚΑ ψύχωση		S84 Κηρίο			
P99 Άλλες ψυχολογικές διαταραχές		S85 Δερματίδη/κύστη/συρίγια			
Αναπνευστικό σύστημα	R	Συμματοδοσική δέρματος	S86 Συμματοδοσική δέρματος	W76 Σύγχρηνης ανωμαλία επιπλέον εγκυμοσ	
R01 Άλγος αναπν συστ		S87 Αποτηκή δερματοπίδαι/Εκζέμα	W77 Εγκυμοσύνη		
R02 Ταχύπναια, Δύσπνοια		S88 Δερματοπίδαι από επαφή/Άλεργική	W78 Ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη		
R03 Συριπότυπα αναπνοή		S89 Ροδόρροια ππιρίστας	W79 Ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη		
R04 Άλλο πρόβλημα αναπνοής		S90 Νόσος ίδρωποτοπού αδένα	W80 Τοξινίτης της κήπης		
R05 Βήχας		S93 Σημαγγούνος κυστ	W81 Αυτόπτημα έκρωση		
R06 Νινφαργία/Επισταχή		S94 Εισφρότης όνυχος	W82 Αυτόπτημα έκρωση		
R07 Πταρμός/Πινική συμφόρηση		S95 Μαλυμάτηκή τέρμινθος	W83 Τεχνητή έκρωση		
R08 Άλλο συμπτ/Ενοχλ ρίνας		S96 Ακμή	W84 Εγκυμοσύνη υποβάτη κινδύνου		
R09 Σύμπτ/Ενοχλ κόπων κεφαλής		S97 Χρόνιος έλκος δέρματος	W85 Διαβήτης κύστης		
R21 Συμπτ/Ενοχλ λαμπός		S98 Κινδώση	W86 Τοκετός χωρίς επιπλόκ ζώντων νεογνώ		
R23 Συμπτ/Ενοχλ φωνής		S99 Άλλο νόστιμα δέρματος	W87 Τοκετός χωρίς επιπλόκ νεορύων		
R24 Αμόρτωση			W88 Τοκετός με επιπλόκ νεορύων		
R25 Παθολογικά πτύελα/φλέγματα			W89 Τοκετός με επιπλόκ νεορύων		
R26 Φόβος καρκίνου των αναπν συστ			W90 Τοκετός της λοχείας		
R27 Φόβος άλλου νοσημ αναπν συστ			W91 Τοκετός της λοχείας		
R28 Περιορισμός λεπτουργίας/Αναπτηρία			W92 Τοκετός της λοχείας		
R29 Άλλο συμπτ/ενόχη αναπν συστ			W93 Τοκετός με επιπλόκ νεορύων		
R70 Φυματίωση πνευμ(πλήν A70)			W94 Μακοθεζίς επιπλέοντης της λοχείας		
R71 Κοκκύτης			W95 Αλλή διαταραχή μαστού στην κύπη/λοχεία		
R72 Στρεπτ φαρμαγγίτιδα/Οστρακί			W96 Αλλή διαπτοπή μαστού της λοχείας		
R73 Δοθήνη/Απόπτωση ρίνας			W97 Αλλή διαταραχή με κακόηθες συντηρήσεις		
R74 Οξεία λοιμώξη ανυπότατης			W98 Καλοήτης νεόπλ συρροή συστ		
R75 Παραρρικαλοπίτης οξεια/χρόνια			W99 Καλοήτης νεόπλασμα δέρματος		
R76 Οξεία μηνιγγίτης					
R77 Αρρυνίτης/Τραχείτης					
R78 Βρογχίτης/βρογχολίτης					
R79 Χρόνια βρογχίτης					
R80 Γριππη					
R81 Πλευρωνία					
R82 Πλευρή/Πλευρική αισλαγή					
R83 Άλλη λοιμώξη αναπν συστ					
R84 Κακοήπος νεόπλ βρογχών/πνευμόνων					
R85 Άλλο κακόηθες νεόπλασμα αναπν συστ					
R86 Καλόρεθης νεόπλασμα αναπν συστ					
R87 Ξένη σύμπτ/άρρυγος/βρόγχων					
R88 Άλλη κάκωση αναπν συστ					
R89 Σύγχρηνης ανωμαλία αναπν συσ					
R90 Υπερτροφής αιματηρών/αδενοαλειδίες					
R92 Νεόπλασμα αναπν συσ μη καθορισμ					
R95 Χρόνια Αποφρακτή Πνευμονοπαθεία					
R96 Ασθμα					
R97 Αλεργική ρινίδα					
R98 Σύνδρομο υπεραρεισμού					
R99 Άλλο νοσημα αναπν συσ					
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ					
ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ / ΕΝΟΧΛΗΜΑΤΑ					
ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ					
ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ					
ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΙ					
ΣΥΓΤΕΝΕΙΣ ΑΝΩΜΑΛΙΕΣ					
ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΓΝΩΣΕΙΣ					
Oυρολογία	U				
U01 Διαυστηρία/Επώδυνη ούρηση					
U02 Συχναστική/Επίχη προς ούρηση					
U04 Ακράτεια ούρων					
U05 Άλλο πρόβλημα ούρησης					
U06 Αιματορία					
U07 Άλλο ενοχλητική ούρησης					
U08 Επιλεγχείσ ούρων					
U13 Άλλο συμπτ/ενόχη κύστης					
U14 Συμπτ/ενόχη νεφρού					
U					
Συμπτώματα / Ενοχλημάτα					
Λοιμώξεις					
Νεοπλασμάτα					
Τραυματισμοί					
Συγτενείς Ανωμαλίες					
Αλλες Διαγνώσεις					

B.2. Δειγματοληψία

Η μελέτη θα πραγματοποιηθεί σε τυχαία επιλεγμένο δείγμα αντιπροσωπευτικό του μόνιμου πληθυσμού των δήμων Αρριανών και Ιάσμου. Θα βασιστεί σε στρωματοποιημένη δειγματοληψία κατά συστάδες νοικοκυριών από δείγμα που έχει δημιουργηθεί με βάση τα στοιχεία για το μόνιμο πληθυσμό των δύο δήμων από την Απογραφή του 2011 και καλύπτει πλήρως τον πληθυσμό αναφοράς, ώστε να εξασφαλίζεται η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος στα 1000 άτομα που θα συμμετάσχουν από κάθε δήμο.

Στους δύο ακόλουθους πίνακες παρουσιάζεται ο αριθμός των ατόμων που θα πρέπει να συμμετάσχουν αναλογικά για τους δύο δήμους από κάθε δημοτική/τοπική κοινότητα.

Πίνακας 1. Μέγεθος δείγματος μελέτης από Δημοτικές Ενότητες και Δημοτικές/Τοπικές κοινότητες του Δήμου Αρριανών.

ΠΕΡΙΟΧΗ	Σύνολο Πληθυσμού 2011	Μέγεθος δείγματος
ΔΗΜΟΣ ΑΡΡΙΑΝΩΝ	16.577	1.000
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΡΙΑΝΩΝ	5.589	336
Τοπική Κοινότητα Αγιοχωρίου	226	14
Τοπική Κοινότητα Αρριανών	1.147	69
Τοπική Κοινότητα Δαρμένης	314	19
Τοπική Κοινότητα Δειλινών	307	18
Τοπική Κοινότητα Ηπίου	265	16
Τοπική Κοινότητα Κινύρων	171	10
Τοπική Κοινότητα Λυκείου	1016	61
Τοπική Κοινότητα Μικρού Πιστού	433	26
Τοπική Κοινότητα Μύστακα	419	25
Τοπική Κοινότητα Νέδας	246	15
Τοπική Κοινότητα Νικητών	94	6

Τοπική Κοινότητα Πλαγιάς	294	18
Τοπική Κοινότητα Σκαλώματος	318	19
Τοπική Κοινότητα Στροφής	338	20
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΕΧΡΟΥ	1.222	74
Τοπική Κοινότητα Κέχρου	1.222	74
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΓΑΝΗΣ	2.183	132
Δημοτική Κοινότητα Οργάνης	2.183	132
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΙΛΛΥΡΑΣ	7.583	458
Τοπική Κοινότητα Άγρας	197	12
Τοπική Κοινότητα Άνω Δροσίνης	106	6
Τοπική Κοινότητα Αράτου	1.158	70
Τοπική Κοινότητα Αρδείας	27	2
Τοπική Κοινότητα Αρχοντικών	365	22
Τοπική Κοινότητα Βραγιάς	521	31
Τοπική Κοινότητα Δοκού	970	59
Τοπική Κοινότητα Δροσιάς	223	14
Τοπική Κοινότητα Δρύμης	302	18
Τοπική Κοινότητα Εσοχής	323	20
Τοπική Κοινότητα Κάτω Δροσινής	66	4
Τοπική Κοινότητα Λαμπρού	492	30
Τοπική Κοινότητα Νέου Καλλυντήριου	241	14
Τοπική Κοινότητα Νεύρων	158	9
Τοπική Κοινότητα Ομηρικού	313	19
Τοπική Κοινότητα Πάσσου	747	45
Τοπική Κοινότητα Πατερμών	109	7
Τοπική Κοινότητα Ραγάδας	270	16
Τοπική Κοινότητα Σκιάδας	86	5
Τοπική Κοινότητα Φιλλύρας	909	55

Πίνακας 2. Μέγεθος δείγματος μελέτης από Δημοτικές Ενότητες και Δημοτικές/ Τοπικές κοινότητες του Δήμου Ιάσμου.

ΠΕΡΙΟΧΗ	Σύνολο Πληθυσμού 2011	Μέγεθος δείγματος
ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ	13.810	1.000
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΑΣΜΟΥ	5.703	413
Δημοτική Κοινότητα Ιάσμου	4.399	319
Τοπική Κοινότητα Αμβροσίας	766	55
Τοπική Κοινότητα Σάλπιης	538	39
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΩΣΤΟΥ	6.334	459
Δημοτική Κοινότητα Ασωμάτων	2.851	206
Τοπική Κοινότητα Κερασέας	8	1
Τοπική Κοινότητα Ληνού	411	30
Τοπική Κοινότητα Μέγα Πιστού	886	64
Τοπική Κοινότητα Μίσχου	729	53
Τοπική Κοινότητα Πολυάνθου	737	53
Τοπική Κοινότητα Σώστη	712	52
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΜΑΞΑΔΩΝ	1.773	128
Τοπική Κοινότητα Αμαξάδων	1.773	128

ΕΠΙΛΟΓΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

1. Ο ερευνητής ξεκινάει από την κεντρική πλατεία της κοινότητας (εναλλακτικά, αν δεν υπάρχει κεντρική πλατεία, από την κεντρική εκκλησία ή το κοινοτικό κτίριο) και κινείται πάντα δεξιόστροφα (κατά τη φορά των δεικτών του ρολογιού), σπιροειδώς από το κέντρο προς τα εξωτερικά όρια της δημοτικής/ τοπικής κοινότητας. Ξεκινάει από το πιο κοντινό στο βορειανατολικό άκρο του κεντρικού σημείου αναφοράς (πλατεία, εκκλησία ή κοινοτικό κτίριο) οικοδομικό τετράγωνο. Προκειμένου για πολυκατοικίες (ή γενικότερα για οικοδομές με περισσότερα από ένα νοικοκυριά), ο ερευνητής ακολουθεί πορεία στα διαμερίσματα, από πάνω προς τα κάτω και πάντα δεξιόστροφα, για κάθε όροφο της οικοδομής.
2. Μετά από την επίσκεψή του σε κάθε νοικοκυριό, ο ερευνητής συνεχίζει στην επόμενη εφαρμόζοντας δειγματοληπτικό κλάσμα κ, όπου $k=3$. Αυτό σημαίνει ότι ο ερευνητής πρόκειται να επισκεφθεί κατά σειρά τα νοικοκυριά 1, 4, 7, 10, 13, 16 κ.ο.κ.. Αν πρόκειται για πολυκατοικία στην οποία ο ερευνητής δεν έχει καταφέρει να εισέλθει, η αρίθμηση πραγματοποιείται με βάση τα κουδούνια της εισόδου. Αν όμως ο ερευνητής έχει εισέλθει στην πολυκατοικία, τότε ακολουθεί την πορεία από πάνω προς τα κάτω και πάντα δεξιόστροφα, για κάθε όροφο της οικοδομής, με το δειγματοληπτικό κλάσμα $k=3$ να μετράει από την τελευταία του επίσκεψη στα προηγούμενα οικήματα (αρίθμηση συνεχής). Δεν αριθμούνται μόνο οι δευτερεύουσες είσοδοι του ίδιου νοικοκυριού. Μετά την διέλευσή του από όλα τα οικήματα του τετραγώνου, ο ερευνητής συνεχίζει την πορεία του στο επόμενο κατά σειρά οικοδομικό τετράγωνο, με το δειγματοληπτικό κλάσμα $k=3$ να μετράει από την τελευταία του επίσκεψη στο προηγούμενο τετράγωνο (αρίθμηση συνεχής).
3. Εάν οι ένοικοι του επιλεγμένου νοικοκυριού απουσιάζουν, ο ερευνητής θα πρέπει να ξαναεπισκεφθεί τα εν λόγω νοικοκυριά μία ακόμη φορά, σε διαφορετική μέρα και ώρα από την πρώτη επίσκεψη (π.χ. αν η πρώτη επίσκεψη έχει γίνει καθημερινή ημέρα πρωί, η δεύτερη θα πρέπει να γίνει απόγευμα ή Σαββατοκύριακο). Αν κατά την 2η επίσκεψη, ο ερευνητής συναντήσει παρόντες ενοίκους του νοικοκυριού, τότε ακολουθεί τη διαδικασία της μελέτης. Σε διαφορετική περίπτωση το νοικοκυριό αυτό δεν συμμετέχει στη μελέτη.
4. Χτυπώντας την πόρτα των τυχαία επιλεγμένων νοικοκυριών οι ερευνητές θα ενημερώνουν για την μελέτη. Όσοι ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν θα πληροφορούνται εκτενώς για τη συμμετοχή στη μελέτη. Ένα μέλος από κάθε νοικοκυριό θα επιλέγεται τυχαία για να συμμετάσχει στη μελέτη. Είναι πολύ σημαντικό

να καταγράφουμε την έκβαση της επικοινωνίας για κάθε πόρτα που επισκέπτονται οι ερευνητές/τριες καθώς και όσα περισσότερα στοιχεία για το λόγο μη συμμετοχής των ατόμων.

Λόγοι για μη συμμετοχή για μη επιλέξιμες κατοικίες είναι :

1. Ακατοίκητο
2. Επαγγελματική χρήση
3. Δευτερεύουσα κατοικία
4. Απουσίαζαν και στις 2 επισκέψεις
5. Απροσδιόριστο

Λόγοι για μη συμμετοχή των ένοικων στην μελέτη:

1. Απουσίαζαν
2. Πρόβλημα γλώσσας
3. Αρνήθηκε: Δεν αιτιολόγησε
4. Αρνήθηκε: Λόγω έλλειψης χρόνου
5. Αρνήθηκε: Θέμα προσωπικής αρχής (δεν επιθυμεί να συμμετέχει σε έρευνες)
- 6 Αρνήθηκε: Λόγω ασθενείας
7. Αρνήθηκε: Αισθανόταν υγιής (έτσι δε νομίζει ότι έχει λόγο να συμμετάσχει)
8. Αρνήθηκε: Το θέμα της έρευνας (δεν ενδιαφέρεται για θέματα υγείας ή τα θεωρεί πολύ προσωπικά)
9. Αρνήθηκε για άλλο λόγο
10. Ενημερώθηκε. Θέλει χρόνο να το σκεφτεί

ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ από κάθε Νοικοκυριό

Στα νοικοκυριά όπου θα υπάρξει συνάντηση με ενοίκους, ο ερευνητής ζητά πληροφορίες για τη δημογραφική δομή του νοικοκυριού (αριθμός μονίμων ενοίκων, ενηλίκων/ανηλίκων κατά φύλο). Στη συνέχεια, μεταξύ των μονίμων μελών του νοικοκυριού επιλέγει το υποψήφιο για συμμετοχή στην έρευνα, ρωτώντας «αν θυμάστε, ποιος είχε πιο πρόσφατα γενέθλια μέσα στο νοικοκυριό;». Αν αυτό το μέλος απουσιάζει και πρόκειται να απουσιάζει (ή να κωλύεται) για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 2 εβδομάδων, ο ερευνητής επιλέγει ως υποψήφιο το επόμενο μέλος κατά σειρά πρόσφατων γενεθλίων. Το ίδιο συμβαίνει και σε περίπτωση που το επιλεγμένο μέλος δεν είναι σε θέση να δώσει συναίνεση συμμετοχής του στην έρευνα (π.χ. για λόγους υγείας).

ΟΔΗΓΙΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Κριτήριο ολοκλήρωσης της διαδικασίας στο κάθε δειγματοληπτικό σημείο είναι η συμπλήρωση του προκαθορισμένου αριθμού συνεντεύξεων. Αν μετά την επιχείρηση επανεπισκέψεων, όπως αυτή ορίστηκε παραπάνω, δεν έχει καλυφθεί ο προκαθορισμένος αριθμός των συνεντεύξεων, ο ερευνητής ξαναρχίζει την πορεία, με νέα εκκίνηση το 2ο νοικοκυριό του 1ου κατά σειρά οικοδομικού τετραγώνου (δηλαδή 2ο , 5ο , 8ο , 11ο κ.ο.κ.), ακολουθώντας κατά τα άλλα και πάλι τις ίδιες οδηγίες. Αν και πάλι χρειαστεί, επαναλαμβάνει ξαναρχίζοντας από το 3ο και στη συνέχεια από το 4ο νοικοκυριό.

B.3. Νομική γνωμάτευση

Θέμα :

Ο σεβασμός των ισχύοντων νομικών κανόνων της επεξεργασίας ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (αφορούν στην υγεία), από το ερωτηματολόγιο που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος “The Healthy Municipality”

1. Το ερωτηματολόγιο που εκπονήθηκε για τις ανάγκες του ερευνητικού προγράμματος “The Healthy Municipality”, αποσκοπεί να συλλέξει πληροφορίες από τους ανθρώπους που θα το απαντήσουν, οι οποίες αφορούν στην κατάσταση της υγείας τους. Το ισχύον δίκαιο στον τομέα της συλλογής από έναν τρίτο πρόσωπο (εδώ, το ερευνητικό πρόγραμμα) τέτοιων πληροφοριών με την μέθοδο ερωτηματολογίου, είναι ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (στο εξής : Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, ή ΓΚΠΔ). Ο ΓΚΠΔ είναι δημοσιευμένος στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αριθ. L 119/1 της 4^{ης} Μαΐου 2016.
2. Το πρώτο και κύριο ερώτημα στο οποίο καλείται να απαντήσει η παρούσα γνωμάτευση είναι εάν η πράξη αυτή του ερευνητικού προγράμματος (ή των ατόμων που το φέρουν σε πέρας), δηλαδή η συλλογή πληροφοριών για την κατάσταση της υγείας ανθρώπων με τη μορφή του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου, εμπίπτει ή όχι στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ. Εάν η απάντηση στο ερώτημα είναι καταφατική, τότε το δεύτερο ερώτημα που τίθεται είναι σε ποια κύρια και πρωταρχική υποχρέωση υπόκειται το ερευνητικό πρόγραμμα (ή τα άτομα που το φέρουν σε πέρας), σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ, όσον αφορά την προστασία των προσωπικών δεδομένων των ατόμων που θα έχουν απαντήσει στο ερωτηματολόγιο.
3. Επισημαίνουμε, εκ προοιμίου, ότι ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2016/679 είναι, επί του ελληνικού εδάφους, όπως και επί του εδάφους των υπόλοιπων 27 κρατών μελών της

Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ισχύον δίκαιο στον τομέα της προστασίας των ατόμων έναντι της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων τους. Ως ισχύον δίκαιο, ο ΓΚΠΔ υπερισχύει οποιασδήποτε εθνικής πράξης η οποία είναι αντίθετη μ' αυτόν. Σύμφωνα με το άρθρο 288, 2° εδάφιο της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο κανονισμός έχει γενική ισχύ, είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος. Η άμεση ισχύς ενός κανονισμού σημαίνει ότι οποιοδήποτε πρόσωπο που έχει συμφέρον για την εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού μπορεί να τις επικαλείται ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, με σκοπό ο εθνικός δικαστής, την εθνική πράξη που θα κρίνει ότι είναι αντίθετη με τις διατάξεις του κανονισμού, είτε να την ακυρώσει είτε να την αφήσει ανεφάρμοστη. Στην κάθε μια από τις δύο περιπτώσεις ή εναλλακτικά σε σχέση μ' αυτές, ο εθνικός δικαστής έχει την εξουσία να επιβάλλει πρόστιμα ή άλλες κυρώσεις στον υπεύθυνο για την παραβίαση του κανονισμού. Η τελευταία αυτή εξουσία του εθνικού δικαστή πρέπει να προβλέπεται από τον ίδιο τον κανονισμό. Τέτοια είναι η περίπτωση του ΓΚΠΔ, ο οποίος περιέχει αναλυτικές διατάξεις για τις ποικίλες και αυστηρές κυρώσεις που μπορούν να επιβάλλονται σε όσους, με την επεξεργασία που κάνουν των προσωπικών δεδομένων του υποκειμένου αυτών των δεδομένων, κρίνεται ότι παραβίασαν τον ΓΚΠΔ.

4. Δυο είναι οι κύριες προϋποθέσεις ώστε μια δραστηριότητα ή πράξη συλλογής πληροφοριών που σχετίζονται με την ατομική κατάσταση των προσώπων να εμπίπτει στο *ratione materiae* πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2016/679. Πρώτον, οι πληροφορίες να αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Δεύτερον, η συλλογή πρέπει να συνιστά επεξεργασία των πληροφοριών αυτών. Σε ό,τι αφορά την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 4, εδάφιο 2) του ΓΚΠΔ αυτή περιλαμβάνει πράξεις ή σειρά πράξεων με πρώτη και κυριότερη τη συλλογή και, μετά, την καταχώριση, την οργάνωση, τη διάρθρωση, την αποθήκευση, την προσαρμογή ή τη μεταβολή, την ανάκτηση, την αναζήτηση πληροφοριών, τη χρήση, την κοινολόγηση με διαβίβαση, τη διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, τη συσχέτιση ή το συνδυασμό, τον περιορισμό, τη διαγραφή ή την καταστροφή. Σε ό,τι αφορά τον ορισμό του τι είναι «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», το άρθρο 4, εδάφιο 1) του ΓΚΠΔ ότι είναι κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»). Το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα

θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου.

5. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι οι υπεύθυνοι του ερευνητικού προγράμματος συνέταξαν το ερωτηματολόγιο με σκοπό τη συλλογή πληροφοριών για την κατάσταση της υγείας των προσώπων που θα το απαντήσουν, ούτως ώστε, στη συνέχεια, να προχωρήσουν σε άλλες πράξεις επεξεργασίας αυτών των πληροφοριών όπως, π.χ., στην καταχώριση και την αποθήκευση των στοιχείων, την οργάνωσή τους, τη διάρθρωση, τη διάδοση ή την κάθε άλλη μορφή διάθεσης, κλπ. Λαμβάνοντας επομένως υπόψη και τον ορισμό της επεξεργασίας των δεδομένων που δίνεται από το άρθρο 4, εδάφιο 2) του ΓΚΠΔ που προαναφέρθηκε, τόσο η σύνταξη του ερωτηματολογίου όσο και η χρήση των πληροφοριών που θα συλλεχθούν και θα αξιοποιηθούν διέπονται από τις ουσιαστικές διατάξεις του Κανονισμού για τις αρχές που διέπουν την επεξεργασία (άρθρα 5 έως 11), για τα δικαιώματα των υποκειμένων των πληροφοριών που δόθηκαν (άρθρα 12 έως 23) και τις υποχρεώσεις του υπεύθυνου της επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία (άρθρα 24 έως 43). Περαιτέρω, η σύνταξη του ερωτηματολογίου και η μελλοντική χρήση του εμπίπτουν στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2016/679 σύμφωνα και με το άρθρο 9 του εν λόγω Κανονισμού. Το άρθρο αυτό τίτλοφορείται «Επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα». Κατά την παράγρ. 1 του άρθρου αυτού, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν, *inter alia*, την υγεία απαγορεύεται. Ωστόσο, η απαγόρευση αυτή δεν ισχύει όταν η επεξεργασία είναι απαραίτητη για σκοπούς επιστημονικής έρευνας, όπως εν προκειμένω (άρθρο 9, παράγρ. 2, εδάφιο του Κανονισμού). Επομένως, κι από αυτή την άποψη η σύνταξη και η χρήση του ερωτηματολογίου εμπίπτουν στις ουσιαστικές διατάξεις του ΓΚΠΔ.
6. Παρά ταύτα, θεωρώ ότι ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2016/679 δεν εφαρμόζεται επί του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου, παρόλο που αυτό σκοπεί στην επεξεργασία πληροφοριών που αφορούν στην υγεία ανθρώπων μόνον για ερευνητικούς σκοπούς. Τούτο συμβαίνει επειδή το ερωτηματολόγιο καθιερώνει την ανωνυμία αυτών που θα το απαντήσουν. Δεν απαιτεί να δηλωθούν στοιχεία της ταυτότητας των προσώπων, ούτε το ονοματεπώνυμο, ούτε ο αριθμός του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ούτε οποιοδήποτε άλλο στοιχείο που θα επέτρεπε στον υπεύθυνο της επεξεργασίας και στον εκτελούντα την επεξεργασία να ταυτοποιήσουν τα πρόσωπα (βλ. το άρθρο 4, εδάφιο 2) του ΓΚΠΔ).

7. Ωστόσο, και πάλι, παρά την ανωνυμία την οποία καθιερώνει το ερωτηματολόγιο, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι οι απρόσωπες πληροφορίες που θα συλλεχθούν θα μπορούσαν να «μετατραπούν», ως μη όφειλαν, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Το να μη συμβεί αυτό εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο θα επιδιωχθεί, από τους υπεύθυνους του προγράμματος, η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Αν το ερωτηματολόγιο απαντηθεί, ανώνυμα, σε δημόσιο χώρο από άτομα που ήταν εκεί, εκτιμώ ότι οι πληροφορίες που θα συλλεχθούν δεν θα έχουν χαρακτήρα προσωπικών δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 4, εδάφιο 1 του ΓΚΠΔ. Αν, αντίθετα, η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου γίνει κατόπιν επισκέψεων στην κατοικία ή στον τόπο εργασίας των ερωτώμενων, τότε μπορεί να γνωστοποιηθεί η ταυτότητα των ανθρώπων αυτών (το ονοματεπώνυμό τους, επί παραδείγματι) και, έτσι, οι απλές πληροφορίες για την κατάσταση της υγείας τους να καταστούν, κατά κυριολεξία, δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση, αν ένα υποκείμενο προσωπικών δεδομένων που συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο αντιληφθεί, μεταγενέστερα, ότι η ανωνυμία των πληροφοριών έχει καταστρατηγηθεί, θα μπορεί να διαμαρτυρηθεί ενώπιον δικαστηρίου ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία παραβίασαν τον ΓΚΠΔ. Δηλαδή, ότι δεν ζήτησαν τη συγκατάθεση του ερωτηθέντος για την επεξεργασία των δεδομένων που τον αφορούν. Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγρ. 1, εδάφιο α) του ΓΚΠΔ (“Νομιμότητα της επεξεργασίας”), η επεξεργασία είναι σύννομη μόνο εάν και εφόσον το υποκείμενο των δεδομένων έχει συναινέσει στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του για έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους σκοπούς.
8. Το άρθρο 11 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2016/679 (“Επεξεργασία η οποία δεν απαιτεί εξακρίβωση ταυτότητας”) αφορά περιπτώσεις κατά τις οποίες συλλέγονται πληροφορίες για την προσωπική κατάσταση προσώπων για σκοπούς που δεν απαιτούν την εξακρίβωση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων. Σύμφωνα με μιαν έγκυρη ερμηνεία του Κανονισμού (Handbook on European data protection law, 2018, σελ. 115 επ.), τέτοια είναι η περίπτωση του σκοπού της διεξαγωγής επιστημονικής έρευνας. Ωστόσο, η παράγρ. 2 του άρθρου 11 του Κανονισμού ορίζει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων μπορεί (αυτόκλητα) να αποδείξει ότι δεν είναι σε θέση να εξακριβώσει την ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων, αλλά και να ενημερώσει σχετικά το υποκείμενο των δεδομένων, εάν είναι δυνατόν.

9. Λαμβάνοντας υπόψη :

(α) ότι ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2016/679 δεν εφαρμόζεται επί του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου λόγω της ανωνυμίας των ερωτώμενων την οποία εγγυάται και η οποία αποκλείει, *prima facie*, την ταυτοποίηση των ερωτώμενων και

(β) ότι οι υπεύθυνοι του ερευνητικού προγράμματος θα προχωρήσουν, ούτως ή άλλως, σε επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων που θα συλλεχθούν, για ερευνητικούς σκοπούς,

η γνώμη μου είναι ότι ο/η υπεύθυνος/η του ερευνητικού προγράμματος, υπό την ιδιότητά του/της ως υπεύθυνος/η για την επεξεργασία των δεδομένων, πρέπει να προβεί σε δήλωση σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγρ. 2 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2016/679. Η δήλωση αυτή πρέπει ενσωματωθεί στο ερωτηματολόγιο κατά τρόπο εμφανή, ώστε να μπορεί να την αναγνώσει ο ερωτώμενος, στον οποίο αυτή απευθύνεται. Η διατύπωση της δήλωσης μπορεί να είναι η ακόλουθη :

Ανάληψη δέσμευσης

Σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679, ο/η υπεύθυνος/η του ερευνητικού προγράμματος, ως υπεύθυνος/η της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων, δηλώνει ότι μπορεί να αποδείξει ότι δεν είναι σε θέση να εξακριβώσει την ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων που αναγράφονται στο παρόν ερωτηματολόγιο.

Πηγές :

- Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679
- Συνθήκη της Λισαβόνας, 2009